

HERIJKING MINIMABELEID KRIMPENERWAARD

Herijking Minimabeleid 2022 Krimpenerwaard

Onderzoek naar de omvang en samenstelling van de doelgroepen voor het gemeentelijk minimabeleid, het effect van het landelijk en lokale beleid op de inkomens en het huidige beleid in de gemeente Krimpenerwaard.

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Krimpenerwaard

Datum

Mei 2023

Auteurs

Michelle Ellens
Jitske Kooistra - van der Wijk

KWIZ

Stavangerweg 23 - 5
9723 JC Groningen
050 - 5252473
contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze publicatie is een uitgave van KWIZ B.V. Het overnemen van cijfers en / of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden veeelvoudigd en / of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ B.V.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	2
Samenvatting en conclusie	4
1. Minimahuishoudens in Krimpenerwaard	11
2. Huidig beleid gemeente Krimpenerwaard	21
3. Onderzoeksmethodiek inkomens effectrapportage	25
4. De inkomenseffecten.....	30
5. Scenarioanalyse	42
Bijlage 1. Overzicht minimaregelingen	43
Bijlage 2. Opbouw totaal inkomen 100 tot 140% Wsm	45
Bijlage 3. Financieel maandoverzicht.....	47

Inleiding

Gemeenten hebben de zorgplicht om de leefsituatie en het toekomstperspectief van kwetsbare burgers die in armoede verkeren, te verbeteren. Daarnaast hebben zij de taak en het belang om prikkels te geven aan burgers dat zij zoveel mogelijk zelfstandig in hun levensonderhoud voorzien. In de gemeente Krimpenewaard is het minimabeleid een relevant thema en een constant aandachtspunt.

De gemeente Krimpenewaard wil het minimabeleid gaan herijken ten behoeve van de volgende beleidsperiode. KWIZ voert daarom een evaluatie uit aan de hand van een beleidsanalyse, een Armoedemonitor en een Inkomens effectrapportage. Daarnaast zullen een aantal scenario's worden doorberekend om de impact van eventuele beleidswijzigingen in kaart te brengen. In dit integrale rapport zijn alle deelonderzoeken weergegeven.

Dit onderzoek dient inzicht te geven in:

- De omvang en samenstelling van de doelgroepen voor het minimabeleid;
- De verschillende huishoudtypen, inkomenscategorieën en inkomensbronnen die hierbij zijn te onderscheiden;
- Omvang van het aantal kinderen dat opgroeit in een minimahuishouden;
- Het bereik van de verschillende minimaregelingen;
- De effecten van het landelijke en gemeentelijke beleid op de besteedbare inkomens van de diverse minimadoelgroepen;
- Of er sprake is van een armoedeval;
- De effecten van de energiearmoede en inflatie op de inkomens;
- Beleidsscenario's om de bestaanszekerheid te garanderen en een eventuele armoedeval te verzachten.

Beleidsanalyse

Voor de beleidsanalyse is gebruikgemaakt van twee leidende beleidsdocumenten. Ten eerste is voor het beleid van de gemeente Krimpenewaard gebruikgemaakt van het beleidsdocument 'Verordening Werk, Participatie en Inkomen Krimpenewaard 2022'. Daarnaast is voor het brede sociaal domein gebruikgemaakt van het document 'Integraal beleidskader Sociaal Domein Krimpenewaard 2021 – 2025'.

Methodiek Armoedemonitor

De gemeente heeft geen rechtstreekse toegang tot inkomensgegevens van haar inwoners. Door zoveel mogelijk informatiebronnen van gemeentelijke regelingen voor minimahuishoudens aan elkaar te koppelen, kunnen we het aantal minimahuishoudens weergeven dat de gemeente op het peilmoment in beeld heeft. Daarvoor zijn registraties van de volgende voorzieningen gebruikt: de Participatiewet, minimaregelingen, collectieve zorgverzekering, kwijtschelding gemeentelijke belastingen en gegevens van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet en schulddienstverlening (SDV). Met behulp van de Basisregistratie Personen (BRP) zijn de gebruikersgegevens vervolgens op huishoudniveau gegroepeerd. Op deze manier ontstaat een samenhangend beeld op de omvang en samenstelling van de minimadoelgroep, de mate van gebruik van voorzieningen en de overlap in het gebruik van voorzieningen op andere beleidsterreinen.

Er is een groep minima niet in beeld, doordat zij geen uitkering vanuit de Participatiewet ontvangt en/of geen gebruik maakt van een inkomensondersteunende regeling. Deze missende groep komt niet in registratiebestanden voor. Dit betekent dat het feitelijk aantal minima hoger ligt dan het aantal dat de gemeente op basis van de aangeleverde bestanden in beeld heeft. Wanneer het in deze rapportage gaat over minimahuishoudens, dan zijn dit de huishoudens die in beeld zijn gebracht via de bovenstaande onderzoeksmethode; gemiddeld is circa 90 procent van de minimahuishoudens in de gemeente in beeld. De huishoudens die in beeld zijn op basis van bovenstaande methodiek worden beschouwd als doelgroep voor het minimabeleid.

We gebruiken de Armoede Index om inzicht te verkrijgen in de volledige minima doelgroep. Met de Armoede Index schatten we het aantal zogenoemde 'ontbrekende minimahuishoudens'. Deze Index is een door KWIZ ontwikkeld analysemodel, dat is samengesteld op basis van geëxtrapoleerde CBS-gegevens en door ons ontwikkelde kengetallen op basis van ervaringscijfers bij andere gemeenten. De totale geschatte doelgroep gebruiken we om het bereik van de regelingen te berekenen.

Dashboord minima

In deze rapportage worden de belangrijkste bevindingen weergegeven. In dit rapport wordt onder andere het aantal en aandeel minimahuishoudens weergegeven en daarbij verschillende kenmerken van deze groep. Daarna wordt het aantal minimakinderen weergegeven. Vervolgens komt het gebruik en bereik van de minimaregelingen aan bod. Dit wordt vervolgd met een beschrijving van de overlap met de Wmo, Jeugdwet en schulddienstverlening. Tot slot wordt ingegaan op het gebruik de energietoeslag in de gemeente. Voor de verdere cijfers verwijzen we u door naar het dashboard.

Methodiek Inkomens effectrapportage

Voor zes verschillende huishoudtypen met zes verschillende inkomens (tot en met 140 procent Wsm en een langdurig minimuminkomen) ten opzichte van het Wettelijk sociaal minimum worden het landelijke en lokale beleid berekend. Met behulp van landelijke inkomensnormen, landelijke toeslagen en informatie over gemeentelijke regelingen is per huishoudtype het inkomen bepaald. Voor de vaste uitgaven is uitgegaan van cijfers en normen van het Nibud¹. Voor de andere uitgaven is waar mogelijk gebruikgemaakt van lokale tarieven (zoals huur en waterschapsbelasting). Tenslotte worden de gemeentelijke regelingen omgezet in een maandbedrag. Op die manier ontstaat per huishoudtype een overzicht van de inkomsten en uitgaven per maand.

Energietoeslag

In 2022 en mogelijk 2023 kunnen huishoudens (opnieuw) aanspraak maken op een tegemoetkoming in de energiekosten. Deze regeling wordt in de huidige rapportage meegenomen, aangezien deze toeslag een substantiële invloed heeft op het budget van de inwoners. De compensatie is van belang om een realistisch inzicht in de huidige situatie te geven. Deze regeling wordt later in het rapport verder toegelicht.

Leeswijzer

Het rapport begint met een samenvatting. Hierin staan de hoofdpunten van het volledige onderzoek, waarna er ook een aantal conclusies en aanbevelingen volgen. Na de samenvatting wordt in het eerste hoofdstuk de doelgroep in kaart gebracht. Hierbij wordt de omvang van de doelgroep en de verschillende kenmerken beschreven. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk ook het gebruik en het daar bijbehorende bereik per regeling weergegeven. In het tweede hoofdstuk volgt de beleidsanalyse. Dit geeft een beeld van het beleid voor de doelgroep die in het eerste hoofdstuk is beschreven. In het derde hoofdstuk wordt het effect van de minimaregelingen op de financiële (maand)overzichten van verschillende huishoudtypen op verschillende inkomensgrenzen weergegeven. In hoofdstuk 5 worden een aantal scenario's doorberekend.

¹ Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) is een onafhankelijke stichting die informeert en adviseert over financiën van huishoudens.

Samenvatting en conclusie

In deze samenvatting staat een aantal kenmerken van de minimadoelgroep (huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm). De peildatum van het onderzoek is 1 november 2022.

S.1. Bevindingen

Minimahuishoudens

Op basis van de KWIZ-Armoede Index schatten we het totaal aantal minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm in de gemeente Krimpenerwaard op 1.608 huishoudens, 6,5 procent van alle huishoudens in de gemeente. Het gaat hierbij om huishoudens die voldoen aan de inkomensgrens (inkomen is niet hoger dan 120 procent Wsm), tegelijkertijd wordt er rekening gehouden met de vermogensgrenzen zoals die gelden binnen de Participatiewet. Op 1 november 2022 heeft de gemeente Krimpenerwaard 1.356 huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm in beeld, de overige 252 huishoudens zijn niet in beeld omdat zij van geen enkele minimaregeling gebruikmaken of een uitkering vanuit de Participatiewet ontvangen. Van de groep van 1.356 huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm (en een vermogen die past binnen de Participatiewet) wordt in dit onderzoek verder op ingegaan. Dit houdt in van deze groep kunnen kenmerken worden weergegeven.

Van de 1.356 huishoudens ontvangt 44 procent (597 huishoudens) een uitkering vanuit de Participatiewet, een op de vijf huishoudens ontvangt een AOW-uitkering en 37 procent (497 huishoudens) heeft een overig inkomen. Dit kan bijvoorbeeld een arbeidsongeschiktheidsuitkering zijn of inkomen uit werk.

Doelgroepen in beeld

De helft van de 1.356 minimahuishoudens is alleenstaand. Ook in andere gemeenten vormen alleenstaanden de grootste groep minimahuishoudens. Naar leeftijd is 40 procent tussen de 45 en 66 jaar en een derde is tussen de 27 en 45 jaar. Naar herkomst heeft iets meer dan de helft (54 procent) een Nederlandse achtergrond en 41 procent een niet-westerse migratieachtergrond. De overige 5 procent heeft een westerse migratieachtergrond. Een kwart van de minimahuishoudens is gevestigd in de plaats Schoonhoven.

Sommige huishoudens zijn vaker dan gemiddeld minima: van alle eenoudergezinnen met minderjarige kinderen (638 eenoudergezinnen met minderjarige kinderen), heeft 28 procent (178 huishoudens) een inkomen tot 120 procent Wsm. In tweeoudergezinnen met minderjarige kinderen ligt dit aandeel op 4 procent. Ook huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond hebben vaker een minimuminkomen dan huishoudens met een andere achtergrond. Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond hebben relatief 9 keer zo vaak een minimuminkomen dan huishoudens met een Nederlandse achtergrond.

Nieuwe en langdurige minima

70 procent van de minimahuishoudens (954 huishoudens) is al drie jaar of langer aangewezen op een inkomen tot maximaal 120 procent Wsm. Tegelijkertijd zijn er 199 huishoudens (15 procent van de minimadoelgroep) in 2022 'ingestroomd' als minima.

Minimakinderen tot 18 jaar

Naar schatting groeien in de gemeente Krimpenerwaard 1.026 kinderen tot 18 jaar op in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. Zij vormen 8,9 procent van alle kinderen in de gemeente. Dit ligt onder het gemiddelde dat we bij andere gemeenten van vergelijkbare grootte zien; namelijk 9,9 procent. Op 1 november 2022 heeft de gemeente Krimpenerwaard 945 kinderen in beeld.

Doelgroepen in beeld

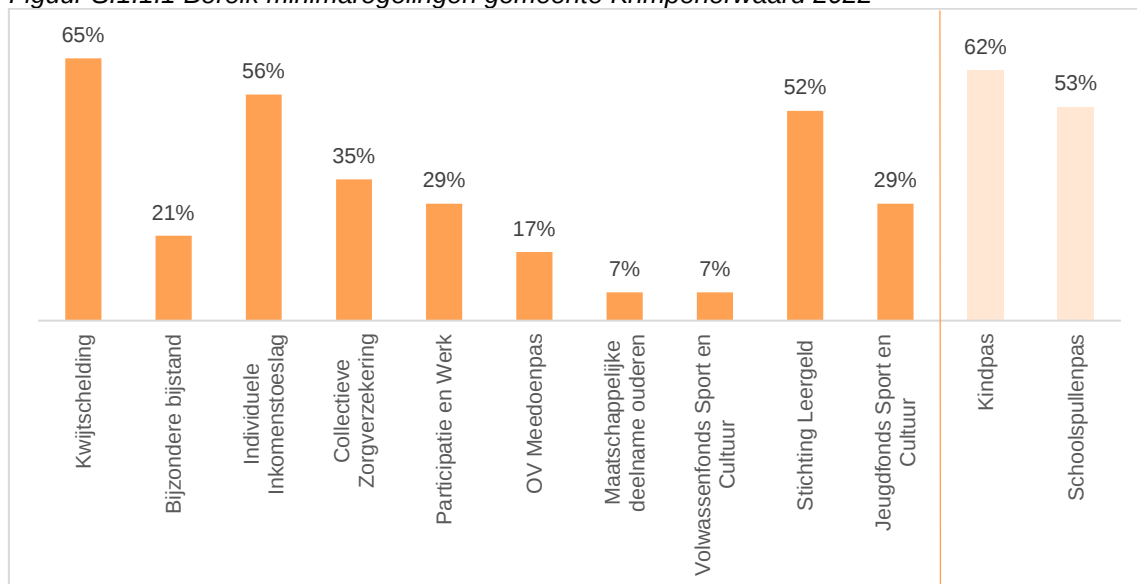
De helft van de minimakinderen groeit op in een huishouden met een overig inkomen, zoals inkomen uit arbeid, of een WW-uitkering. Verder groeit 49 procent op in een huishouden met een uitkering vanuit de Participatiewet. Twee op de vijf kinderen groeit op in een eenoudergezin en bijna de helft heeft de basisschoolleeftijd. Naar herkomst heeft 60 procent een niet-westerse migratieachtergrond en 31 procent een Nederlandse achtergrond. De meeste kinderen (28 procent) groeit op in de plaats Schoonhoven.

Sommige kinderen hebben meer kans dan andere kinderen om op te groeien in een minimahuishouden. Kinderen in eenoudergezinnen groeien vaker op in een minimahuishouden dan kinderen in een gezin met twee ouders, kinderen met een niet-westerse migratieachtergrond groeien vaker op in een minimahuishouden dan kinderen met een Nederlandse of een westerse achtergrond en kinderen in de plaats Gouderak groeien relatief vaker op in een minimahuishouden dan in de andere plaatsen binnen de gemeente Krimpenewaard.

Minimaregelingen

In onderstaand figuur staat het bereik per regeling. Dit is het gebruik van de regeling, afgezet tegen de totale (geschatte) doelgroep van de betreffende regeling.

Figuur S.1.1.1 Bereik minimaregelingen gemeente Krimpenewaard 2022

Meervoudig problematiek

Minimahuishoudens maken naar verhouding vaker gebruik van een Wmo-voorziening, schuldhulpverlening en/of Jeugdwet dan huishoudens met een inkomen hoger dan 120 procent Wsm. Zo maken in totaliteit 2.897 huishoudens gebruik van een of meerdere Wmo-voorzieningen (12 procent van alle huishoudens in de gemeente), terwijl 35 procent van alle (1.356) minimahuishoudens gebruikmaakt van een of meerdere Wmo-voorzieningen. Ditzelfde is ook terug te zien bij de schuldhulpverlening en Jeugdwet.

S1.2 Minimabeleid

De gemeente Krimpenewaard vindt het belangrijk dat iedereen de kans krijgt om mee te kunnen doen in de maatschappij. Zij streeft naar een samenleving waarin alle inwoners zich thuis voelen, zelfredzaam zijn en waarin de jeugd gezond en veilig kan opgroeien. De gemeente streeft naar inclusie, waarbij inwoners naar elkaar omkijken en waarbij eenzaamheid wordt tegengegaan. Het concept van 'Positieve gezondheid' is hierbij van belang.

In de Maatschappelijke Agenda wordt aandacht besteed aan de visie op de sociaal economische status van inwoners. Dit houdt een direct verband met armoede. De gemeente Krimpenerwaard streeft ernaar dat inwoners duurzaam betaald werk doen, of meedoen naar vermogen. Hun bestaanszekerheid is hierbij een belangrijke voorwaarde.

Om inwoners die het nodig hebben te kunnen ondersteunen heeft de gemeente Krimpenerwaard meerdere minimaregelingen, zodat zorg, participatie en het laten opgroeien van kinderen mogelijk wordt gemaakt.

S1.3. Bevindingen inkomenseffecten

Financieel effect

Het bedrag dat minima vanuit het Rijk aan toeslagen kunnen ontvangen is veel hoger dan het bedrag dat ze aan gemeentelijke regelingen kunnen ontvangen. Financieel gezien is de invloed van de gemeente dan ook kleiner dan de invloed van het Rijk. Het bedrag aan landelijke toeslagen neemt voor de meeste huishoudens geleidelijk af bij een hoger inkomen. Ditzelfde gaat op voor de gemeentelijke regelingen.

De gemeentelijke regelingen zorgen ervoor dat huishoudens (meer) ruimte overhouden voor het doen van vrije bestedingen. Dit komt met name voor alleenstaanden en paren (met en zonder) kinderen op bijstandsniveau ten goede, die zonder de gemeentelijke regelingen geen budget zouden overhouden voor vrije bestedingen en daardoor niet sociaal kunnen participeren. Het bedrag dat wordt overgehouden verschilt aanzienlijk per huishoudtype en inkomensniveau. Paren zijn gemiddeld langer afhankelijk van de gemeentelijke bijdragen om sociaal te participeren dan alleenstaanden. Paren met kinderen merken in hun vrij besteedbare budget een duidelijke teruggang bij hogere inkomens, door het wegvallen van verschillende bijdragen van het rijk en gemeentelijke vergoedingen.

Overigens is het belangrijk om te noemen dat binnen het huidige rapport de aanname is gedaan dat huishoudens gebruik maken van alle beschikbare regelingen. Echter in de praktijk is de ervaring dat sommige huishoudens niet of gedeeltelijk gebruik maken van de regelingen. In werkelijkheid zal het vrij besteedbaar budget voor verschillende huishoudens waarschijnlijk vaak lager uitvallen.

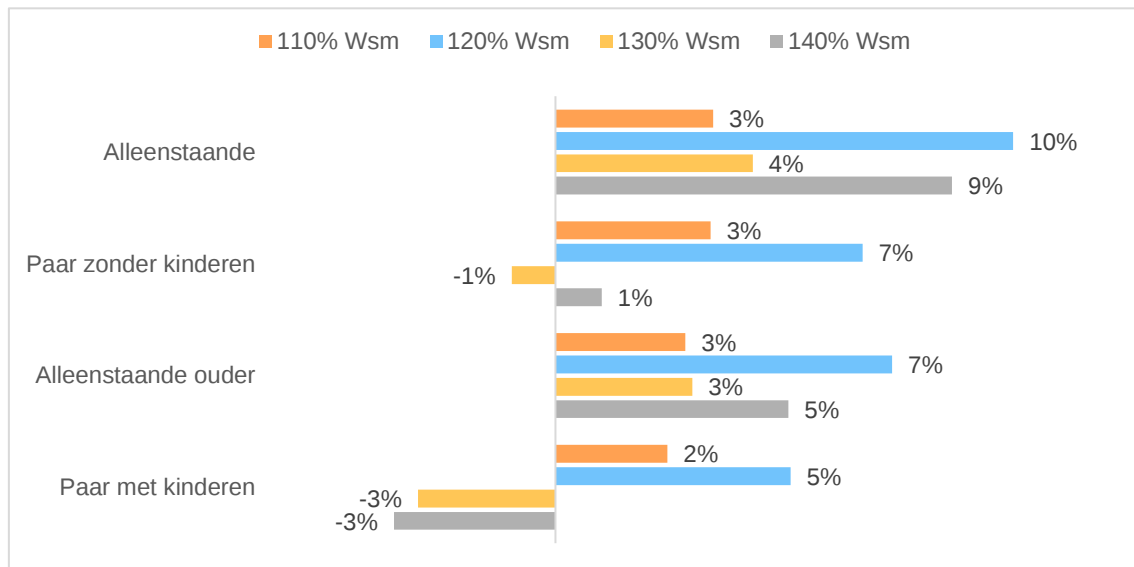
Werken loont voor sommige huishoudens meer dan voor andere

De gemeente Krimpenerwaard heeft een ruimhartig beleid, waardoor het wegvallen van de minimaregelingen een flinke impact heeft op het inkomen van huishoudens met een loon hoger dan 120 procent Wsm. Voor veel van hen loont het niet om te gaan werken tegen een dergelijk hoger loon, omdat zij het recht op regelingen missen. Dit is voor het geval bij paren. Zowel zonder als met kinderen. Andere huishoudtypen (zoals alleenstaande ouders) hebben hier minder last van, zij worden namelijk langer en ruimhartiger gesteund door toeslagen vanuit het Rijk.

Punt van aandacht hierbij is dat de energietoeslag ook is meegenomen in de berekeningen. In 2022 konden huishoudens deze toeslag aanvragen. Mogelijk kan dit in 2023, dit is echter nog niet vastgesteld door het Rijk. Het is aannemelijk dat deze regeling in 2023 of 2024 wellicht komt te vervallen. In die zin gaat het op dit moment om een unieke situatie. Echter neemt dit niet weg dat er een verschil zit tussen wel en geen recht hebben op minimaregelingen en de impact daarvan.

Figuur S.1.3.1. Inkomensvoortgang t.o.v. 100% Wsm bij werkaanvaarding

Tegemoetkoming in de energiekosten

De energietoeslag is begin 2022 door het Rijk aangekondigd om huishoudens met een laag inkomen te compenseren in de fors stijgende energiekosten. In deze inkomenseffect rapportage is zichtbaar geworden dat huishoudens een flink bedrag moeten betalen voor het gebruik van gas en energie, oplopend tot € 357 voor een gezin met twee kinderen. Met name de gasprijs is sterk gestegen; ten opzichte van 2021 heeft een verdubbeling plaatsgevonden². De energietoeslag bedraagt € 1.300 euro per huishouden per jaar voor 2022. In dit rapport is de energietoeslag doorgerekend voor alle huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm.

Uit de berekeningen en maandbegrotingen blijkt de compensatie van € 108 euro per maand zeker helpt in het betalen van de kosten, maar dat de toeslag de stijgende lasten niet volledig compenseren. Het lukt de verschillende huishoudens op het moment wel op hun kosten voor levensonderhoud te bekostigen.

Vergelijking inkomenseffecten 2017 – 2022

KWIZ heeft in 2017 tevens de inkomenseffecten van het landelijke en lokale ondersteuningsbeleid voor minima in de gemeente Krimpenerwaard in kaart gebracht. In deze periode heeft een aantal beleidswijzigingen plaatsgevonden:

- De gemeente heeft geïnvesteerd in de participatie van inwoners.
 - De inkomensgrenzen van de regelingen maatschappelijke deelname ouderen, het Jeugdfonds Sport en Cultuur en Participatie en werk zijn verhoogd van 110 naar 120 procent Wsm.
 - De vergoeding uit de regeling participatie en werk is verhoogd van € 157 naar € 272 per persoon per jaar.
 - Stichting Leergeld heeft de twee losse regelingen 'tegemoetkoming schoolkosten' en 'tegemoetkoming computerkosten' uit 2017 vervangen. De inkomensgrens is daarbij verhoogd van 110 naar 120 of 130 procent Wsm (afhankelijk van de regeling uit Stichting Leergeld). Ook is de vergoeding per kind hoger geworden.
 - Het aanbod aan minimaregelingen is uitgebreid met de toevoeging van de regelingen OV-Meedoenpas voor ouderen en het Volwassenfonds Sport en Cultuur.
- In 2022 konden huishoudens aanspraak maken op de eenmalige energietoeslag
- Het aanbod aan minimaregelingen is uitgebreid met de regeling meerkosten voor chronisch zieken, ter ondersteuning van inwoners met een zorgvraag.

² Bron: Artikel 'Prijs van energie 86 procent hoger' van CBS, 18 februari 2022.

- De landelijke bijdragen zijn verhoogd.
 - De hoogte van de bijstandsuitkering is door de jaren heen verhoogd. Zo had een alleenstaande in 2017 recht op een bijstandsuitkering van € 983 per maand. In 2022 bedraagt de bijstandsuitkering € 1.102 per maand.
 - De hoogte van de landelijke toeslagen is eveneens toegenomen. Zo heeft een paar met twee kinderen in 2017 recht op € 816 aan landelijke toeslagen op 100 procent Wsm, terwijl dat in 2022 op € 960 ligt. Alle toeslagen (huurtoeslag, zorgtoeslag, kindgebonden budget en kinderbijslag³) zijn gestegen tussen 2019 en 2022. Gezamenlijk verklaren zij de totale stijging.

Als de resultaten naast elkaar worden gelegd vallen de volgende zaken op:

- De totale gemeentelijke bijdrage is toegenomen. Huishoudens hebben daardoor een groter vrij besteedbaar budget gekregen en kunnen allemaal sociaal participeren in de samenleving. Dit was in 2017 niet de situatie.
- De procentuele inkomensgroei per inkomensniveau is voor alle huishoudtypen over het algemeen licht gedaald. Dit komt door de verhoging van de bedragen. De armoedeval is daarbij groter geworden: het bedrag aan gemeentelijke ondersteuning is toegenomen waardoor er tevens meer wegvalt bij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm. In de rapportage van 2017 is het inkomensniveau van 140 procent Wsm niet in kaart gebracht dus het effect van het wegvallen van regelingen is daar niet te zien.
- De kosten van levensonderhoud zijn de afgelopen jaren aanzienlijk gestegen. Dat is onder andere te zien aan de energiekosten voor een paar met twee kinderen (2017: € 184 en 2022: € 356). Maar ook de zorgverzekering, bijdrage voor de schoolkosten, internet/tv/bellen en BSO zijn toegenomen. In verhouding kunnen huishoudens de gestegen kosten van levensonderhoud opvangen in de situatie anno 2022 door de verhoogde bijdragen (en extra regelingen) vanuit het Rijk en de gemeente. De berekeningen volgen later in dit rapport.

S1.7. Scenarioanalyse

Volgt na de conceptbespreking

S.2. Conclusie en aanbevelingen

Uit dit onderzoek kunnen we een aantal conclusies trekken. Deze worden in onderstaande paragrafen beschreven.

Beleid

De gemeente heeft een duidelijke visie als het gaat om het Sociaal Domein. Deze visie is uitgewerkt in het beleidsdocument 'Integraal beleidskader Sociaal Domein (periode 2021 – 2025)'. De gemeente vindt het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Op deze manier wil de gemeente ervoor zorgen dat alle inwoners zich thuis voelen, zelfredzaam zijn, naar vermogen meekunnen doen en waarin jeugd veilig en gezond kan opgroeien. De gemeente streeft naar een inclusieve samenleving, waarbij inwoners naar elkaar om kijken.

Het integraal beleidskader geeft een beeld van de visie zoals die in de gemeente Krimpenerwaard sociaal domein breed wordt nagestreefd en uitgevoerd. Het vormt het kader en een kapstok waarin het sociaal domein dient te functioneren en handelen.

Naast het integraal beleidskader voor het sociaal domein is het document 'Maatschappelijke Agenda' opgesteld. Hierin wordt de visie voor specifiek het minimabeleid uiteengezet. De gemeente streeft ernaar dat inwoners duurzaam betaald werk doen, of meedoen naar vermogen. De bestaanszekerheid is hierbij een belangrijke voorwaarde.

Voor het minimabeleid zijn er een viertal doelstellingen geformuleerd die ondersteuning moeten bieden om de visie uit te dragen. In het vervolg van deze paragraaf wordt hier verder op in gegaan.

³ De kinderbijslag is niet inkomensafhankelijk, echter wordt dit wel meegenomen in de analyses omdat de minimahuishoudens hier wel recht op hebben. Dit maakt het totaalbeeld compleet.

Bestaanszekerheid

In de algemene visie en de visie van het minimabeleid komt naar voren dat bestaanszekerheid een belangrijke voorwaarde is om mee te kunnen doen. Daarnaast is dit ook een van de doelstellingen van het minimabeleid:

- Inwoners moeten hun noodzakelijke bestaanskosten kunnen betalen én meedoen aan de samenleving;
- Inwoners krijgen een blijvend gezonde financiële huishouding.

Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat 1.608 huishoudens rond moeten komen van een inkomen tot 120 procent Wsm. Zij hebben een vermogen dat past binnen de grenzen van de Participatiewet. Hiervan heeft de gemeente 1.356 in beeld, de overige 252 huishoudens leven in zogenaamde 'verborgen armoede'. Een deel van deze minimadoelgroep zal in staat zijn om terug te keren op de arbeidsmarkt. Het is belangrijk om hier **aandacht** voor te hebben, om daarmee ook te voorkomen dat ze langdurig minima zullen worden.

Daarnaast heeft 70 procent van de minimadoelgroep al drie jaar of langer een inkomen tot 120 procent Wsm. Langdurige minima hebben een minder grote kans om uit de minimasituatie te ontsnappen. Daarom is het met name belangrijk om in te zetten op **participatie** en niet zozeer op werkaanvaarding.

Minimahuishoudens hebben vaak het financiële vangnet van de gemeente nodig om te participeren. Echter heeft dit voor paren zonder en met kinderen ook een keerzijde. Zij krijgen namelijk te maken met een armoedeval bij een inkomen van 130 procent Wsm. Dit komt doordat het recht op de regelingen bij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm komt te vervallen. Zij verliezen op dat moment het gemeentelijke financiële vangnet. Een deel van de oplossing kan zitten in het **ophogen** van de inkomensgrens van de participatieregelingen naar 130 procent Wsm. Hiermee worden er (meer) een geleidende schaal wat betreft de minimaregelingen. Inwoners verliezen niet in een groot bedrag aan gemeentelijke regelingen. Daarnaast wordt daarmee het 'kunnen meedoen' in de gemeente meer gestimuleerd en ondersteund.

De gemeente biedt verschillende minimaregelingen aan ter ondersteuning van huishoudens met een laag inkomen. Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat het bereik van de minimaregelingen voor kinderen in lijn ligt met het landelijk gemiddelde of er zelfs iets boven ligt. Voor de participatieregelingen voor **volwassenen⁴ en ouderen** ligt het bereik relatief lager. Dit kan verschillende redenen hebben. Bijvoorbeeld onbekendheid van de regelingen, of door het aantal regelingen die de gemeente aanbiedt kennen inwoners niet alle regelingen of de informatievoorziening kan verbeterd worden. Doordat het gebruik van sommige regelingen relatief wat lager ligt, kan dit de bestaanszekerheid ook in het geding brengen.

Daarnaast wordt er in de Inkomens effectrapportage uitgegaan dat de huishoudens van alle minimaregelingen gebruikmaken. Uit het dashboard minima wordt duidelijk dat niet de regelingen geen bereik van 100 procent hebben, en wordt zelfs zichtbaar dat huishoudens gemiddeld van **twee of drie regelingen** gebruikmaken. Dit houdt in dat de maandelijkse financiële situatie er minder rooskleurig uit kan zien. Dit heeft gevolgen voor de participatiemogelijkheden en daarmee ook de bestaanszekerheid. Door de bekendheid van de regelingen te vergroten door actieve informatievoorziening en promoties, kan het bereik van de regelingen verhoogd worden.

Om gebruik te maken van de beschikbare regelingen is het cruciaal dat inwoners op de hoogte zijn van de mogelijkheden en het gevoel dat ze met een hulpvraag goed bij de gemeente terechtkunnen. **Laagdrempeligheid** is van groot belang bij het aanbieden van hulp en informatievoorziening over de inkomensondersteunende regelingen. Voor de gemeente liggen hier kansen om een regisserende rol op te pakken in het verspreiden van deze informatie. Daarmee is de kans groot dat het bereik van de regelingen zal stijgen, en daarmee wordt ook de bestaanszekerheid vergroot.

⁴ Het volwassenfonds is een relatief nieuwe regeling. Dit kan een verklaring zijn voor een bereik onder het landelijk gemiddelde.

Aanbod minimaregelingen

De gemeente biedt een breed pakket aan minimaregelingen aan, waarbij alle doelgroepen worden ondersteund. Zo zijn er regelingen om ervoor te zorgen dat ouderen kunnen participeren en kunnen reizen, er zijn participatieregelingen voor volwassenen en kinderen en wordt ondersteuning geboden op het gebied van zorg. Tevens is het een ruimhartig beleid. Voor de meeste regelingen geldt een inkomensgrens van 120 procent Wsm.

Het aantal regelingen heeft ook een keerzijde. Het kan er namelijk zorgen voor onduidelijkheid en onbekendheid voor inwoners als voor de gemeente en maatschappelijke organisaties. Door de hoeveelheid regelingen kan het overzicht uit het oog worden verloren. Hoe meer regelingen, hoe onduidelijker het is voor inwoners.

Daarnaast is de bijdrage per regeling ruimhartig tot andere gemeenten. De bijdrage voor de participatieregelingen is hoger dan gemiddeld in andere gemeenten. Met deze bijdrage zouden inwoners moeten kunnen deelnemen aan participatiedoeleinden.

Omdat de individuele inkomens toeslag op 120 procent Wsm is en daarnaast een relatief hoge bijdrage kent, ondersteunt de gemeente Krimpenerwaard de langdurige minima. Zij worden met deze bijdrage ondersteund in het participeren in de samenleving. Blijf dit ook doen.

Kwetsbare doelgroepen

Er zijn een aantal groepen kwetsbaar, zij zouden wellicht nog wat extra aandacht nodig hebben.

Doordat de inkomensgrens van de minimaregelingen met name op 120 procent Wsm is vastgesteld, vallen inwoners met een inkomen **net boven 120 procent Wsm** buiten de boot. Zij kunnen over het algemeen geen gebruikmaken van ondersteuning van de gemeente, terwijl zij zich nog wel in een kwetsbare situatie bevinden. Hiervoor zou **maatwerk** een oplossing kunnen bieden. Op deze manier staat de persoonlijke situatie van inwoners centraal.

Ook zijn **kinderen** die opgroeien in een minimahuishouden een kwetsbare doelgroep. In de gemeente Krimpenerwaard groeien 1.026 kinderen op in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm (de gemeente heeft 945 kinderen in beeld), dit is 8,2 procent van alle kinderen in de gemeente. In de visie van het sociaal domein staat beschreven dat de gemeente er naar streeft dat de jeugd veilig en gezond kan opgroeien. Echter doordat kinderen opgroeien in een minimasiuatie, krijgen zij niet altijd een eerlijke kans om mee te doen. Zij krijgen niet altijd gelijke kansen in vergelijking met leeftijdsgenoten. De gemeente Krimpenerwaard biedt **ondersteuning** via het Jeugdfonds Sport en Cultuur en Stichting Leergeld, zodat kinderen kunnen participeren. Het bereik van deze regelingen ligt in lijn met het gemiddelde of ligt zelfs iets boven het gemiddelde ten opzichte van landelijke cijfers. Op deze manier kunnen kinderen zich ontwikkelen op verschillende leefgebieden. Blijf kinderen ondersteunen in de participatie en blijf **informer**en waar de wensen en behoeften van ouders (en kinderen) liggen.

Huishoudens met een **niet-westerse migratieachtergrond** en kinderen met een niet-westerse migratieachtergrond groeien vaker op in een minimahuishouden dan huishoudens met een andere achtergrond. 43 procent van de kinderen met een niet-westerse migratieachtergrond groeit op in een minimahuishouden, dit aandeel is hoger dan gemiddeld in andere gemeenten. Voor deze huishoudens is het sociale netwerk belangrijk. Uit andere onderzoeken die door KWIZ zijn gedaan blijkt dat zij vaker informatie en ondersteuning vragen bij familie, vrienden en kennissen en minder vaak bij de gemeente. Een goede **informatievoorziening** is belangrijk, maar ook dat deze informatie via verschillende informatiekanalen beschikbaar is.

Tot slot hebben minimahuishoudens vaker te maken met **meervoudige problematieken** dan huishoudens met een inkomen hoger dan 120 procent Wsm. Zo heeft bijvoorbeeld 35 procent van de minimahuishoudens ook een of meerdere Wmo voorzieningen. Een **integrale benadering** van de hulpvraag is daarom van essentieel belang.

1. Minimahuishoudens in Krimpenerwaard

In dit hoofdstuk beschrijven we de omvang en samenstelling van de groepen huishoudens met inkomens tot 120 procent van het Wettelijke sociale minimum (Wsm) in de gemeente Krimpenerwaard. Dit is de doelgroep die centraal staat in dit onderzoek. De peildatum is 1 november 2022.

1.1. MINIMAHUISHOUDENS

- **Aandeel minimahuishoudens lager dan landelijk gemiddelde;**
- **Meeste minima hebben een uitkering vanuit de Participatiewet;**
- **Eenoudergezinnen hebben vaker een minimuminkomen dan andere huishoudens.**

Op basis van de voor dit onderzoek aangeleverde bestanden heeft de gemeente op 1 november 2022 924 huishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm in beeld en in totaal 1.356 huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm. Dit is 5,5 procent van alle huishoudens in Krimpenerwaard. Hiermee is niet de gehele doelgroep in beeld.

Schatting minimahuishoudens in 2022

Op basis van de Armoede Index van KWIZ wordt het totaal aantal minimahuishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm in de gemeente Krimpenerwaard geschat op 1.058 huishoudens (4,3 procent van alle huishoudens in de gemeente) en de totale groep tot 120 procent Wsm op 1.608 huishoudens (6,5 procent van alle huishoudens in de gemeente).

In gemeenten met een inwonersaantal tussen 50.000 en 100.000 inwoners heeft gemiddeld 11 à 11,5 procent van alle huishoudens een inkomen tot 120 procent Wsm. Het aandeel minimahuishoudens in de gemeente Krimpenerwaard ligt dus onder het gemiddelde dat we bij andere gemeenten zien. De gemeente Krimpenerwaard heeft naar schatting 252 huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm niet in beeld.

Tabel 1.1.1 Aantal en aandeel minimahuishoudens in beeld en totale doelgroep 2022

Inkomstenbron	2022 in beeld		2022 totale doelgroep	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Tot 100% Wsm	924	3,7%	1.058	4,3%
Tot 110% Wsm	1.016	4,1%	1.184	4,8%
Tot 120% Wsm	1.356	5,5%	1.608	6,5%
Tot 130% Wsm			2.124	8,6%
Overige huishoudens	23.310	94,5%	22.542	91,4%
Totaal	24.666	100%	24.666	100%

Tabel 1.1.2 Inkomensbronnen van totaal aantal minimahuishoudens 2022

Inkomstenbron	2022	
Participatiewet	597	36%
AOW	468	31%
Overig	543	34%
• WW / WAO / Wajong	254	16%
• Inkomen uit arbeid	166	10%
• Inkomen uit ZZP-onderneming	124	8%
Totaal	1.608	100%

De regelingen in de gemeente Krimpenerwaard hebben verschillende inkomensgrenzen, maar de meeste regelingen hebben een inkomensgrens van 120 procent Wsm. In het onderstaande

geven we daarom een aantal kenmerken weer van de 1.356 huishoudens met een dergelijk inkomen die de gemeente in beeld heeft.

Kenmerken minimahuishoudens tot 120 procent Wsm in beeld

Inkomensbron. De gemeente Krimpenerwaard heeft 1.356 huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm in beeld. Daarvan ontvangen de meeste huishoudens een uitkering vanuit de Participatiewet (597 huishoudens; 44 procent). Een op de vijf huishoudens ontvangt een AOW-uitkering en 37 procent heeft een overige inkomensbron. Een overige inkomensbron is bijvoorbeeld een inkomen uit werk, een WW-uitkering of een arbeidsongeschiktheidsverzekering.

Tabel 1.1.3 Inkomensbronnen van minimahuishoudens 2022

Inkomstenbron	2022	
Participatiewet	597	44%
AOW	262	19%
Overig	497	37%
Totaal	1.356	100%

Huishoudtype. De helft van de huishoudens is alleenstaand (50 procent), 40 procent vormt een gezin met kinderen (eenoudergezin: 21 procent, tweeoudergezin, 19 procent) en de overige 10 procent bestaat uit een paren zonder kinderen.

Achtergrond. 54 procent van de 1.356 minimahuishoudens heeft een Nederlandse achtergrond en 41 procent heeft een niet-westerse migratieachtergrond. De overige 5 procent heeft een westerse migratieachtergrond.

Plaats. De meeste minimahuishoudens zijn gevestigd in de plaats Schoonhoven. Hier bevinden zich 335 minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm, dit is 25 procent van de 1.356 minimahuishoudens in de gemeente Krimpenerwaard. Daarnaast zijn er 191 (14 procent) minimahuishoudens gevestigd in de plaats Lekkerkerk. Dit zijn ook de grootste kernen in de gemeente Krimpenerwaard.

Doelgroepen

Huishoudtype. Eenoudergezinnen hebben vaker een minimuminkomen dan andere huishoudtypen; met name eenoudergezinnen met minderjarige kinderen opgroeien. 28 procent (178 huishoudens van alle eenoudergezinnen met minderjarige kinderen (638 huishoudens) heeft een inkomen tot 120 procent Wsm. In tweeoudergezinnen met minderjarige kinderen ligt dit aandeel op 4 procent (157 huishoudens) van alle gezinnen van dit huishoudtype (4.265 huishoudens).

Achtergrond. Ook huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond zijn oververtegenwoordigd in de minimadoelgroep. In totaal heeft 27 procent (554 huishoudens) van alle huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond (2.061 huishoudens) een inkomen tot 120 procent Wsm. Ter vergelijking: onder huishoudens met een Nederlandse achtergrond is dat 3 procent (730 huishoudens van de 21.282 huishoudens).

Nieuwe en langdurige minima

Op 1 november 2022 hadden 954 minimahuishoudens (70 procent) in de gemeente drie jaar of langer een inkomen tot 120 procent Wsm. Onder de langdurige minima is de grootste groep tussen de 45 en 66 jaar en ontvangt de helft (479 huishoudens) een uitkering vanuit de Participatiewet. De helft (54 procent) van de langdurige minima heeft een Nederlandse achtergrond en 41 procent heeft een niet-westerse migratieachtergrond.

In 2022 zijn 197 huishoudens 'ingestroomd' in de minimadoelgroep (15 procent). De groep die in 2022 in de minimadoelgroep zijn ingestroomd heeft iets andere kenmerken dan de groep langdurige minima. De meeste huishoudens (47 procent) is tussen de 27 en 45 jaar, en twee derde heeft een overig inkomen.

Tabel 1.1.4 Langdurigheid 2022

Duur inkomen	2022	
Tot en met 1 jaar	199	15%
1 tot 3 jaar	203	15%
3 jaar of langer	954	70%
Totaal	1.356	100%

1.2. MINIMAKINDEREN TOT 18 JAAR

- 586 minimakinderen groeien op in een huishouden met een inkomen tot 100 procent Wsm;
- De meeste minimakinderen groeien op in een huishouden met een uitkering vanuit de Participatiewet;
- 28 procent van de minimakinderen groeit op in de plaats Schoonhoven.

Verloop minimakinderen in beeld 2022

De gemeente Krimpenerwaard heeft op 1 november 2022 945 minimakinderen in beeld die opgroeien in een minimahuishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm; dat is 8,2 procent van alle (11.554) kinderen in de gemeente Krimpenerwaard. Net als bij het aantal minimahuishoudens geldt dat de gemeente Krimpenerwaard niet alle minimakinderen in beeld heeft. Op basis van de Armoede Index van KWIZ schatten we het totaal aantal minimakinderen tot 18 jaar die opgroeien in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm op 1.026 kinderen.

Tabel 1.2.1 Aantal en aandeel minimakinderen in beeld en totale doelgroep 2022

Inkomstenbron	2022 in beeld		2022 totale doelgroep	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Tot 100% Wsm	586	5,1%	687	5,9%
Tot 110% Wsm	629	5,5%	738	6,4%
Tot 120% Wsm	945	8,2%	1.026	8,9%
Tot 130% Wsm			1.208	10,5%
Overige huishoudens	10.609	91,8%	10.346	89,5%
Totaal	11.554	100%	11.554	100%

In dit hoofdstuk geven we een aantal kenmerken weer van de groep minimakinderen die de gemeente in beeld heeft.

Kenmerken minimakinderen tot 120 procent Wsm in beeld

Inkomensbron. Bijna twee derde van de minimakinderen (586 kinderen) tot 18 jaar groeit op in een huishouden waar de voornaamste inkomensbron een uitkering vanuit de Participatiewet is. En een op drie kinderen (316 kinderen) groeit op in een huishouden met een overig inkomen.

Tabel 1.2.2 Inkomensbron kinderen in minimahuishoudens 2022

Inkomstenbron	2022	
Participatiewet	586	62%
AOW	43	5%
Overig	316	33%
Totaal	945	100%

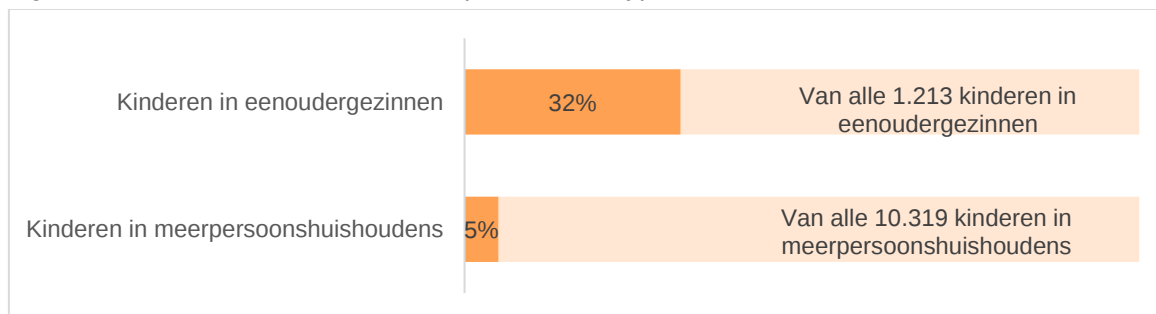
Huishoudtype. 41 procent van de minimakinderen groeit op in een eenoudergezin en de overige 59 procent van de minimakinderen groeit op in een huishouden met twee ouders.

Achtergrond. Verder heeft 60 procent van de minimakinderen een niet-westerse migratieachtergrond en een derde een Nederlandse achtergrond. De overige 10 procent van de minimakinderen heeft een westerse migratieachtergrond.

Minimakinderen ten opzichte van alle kinderen: wat valt op?

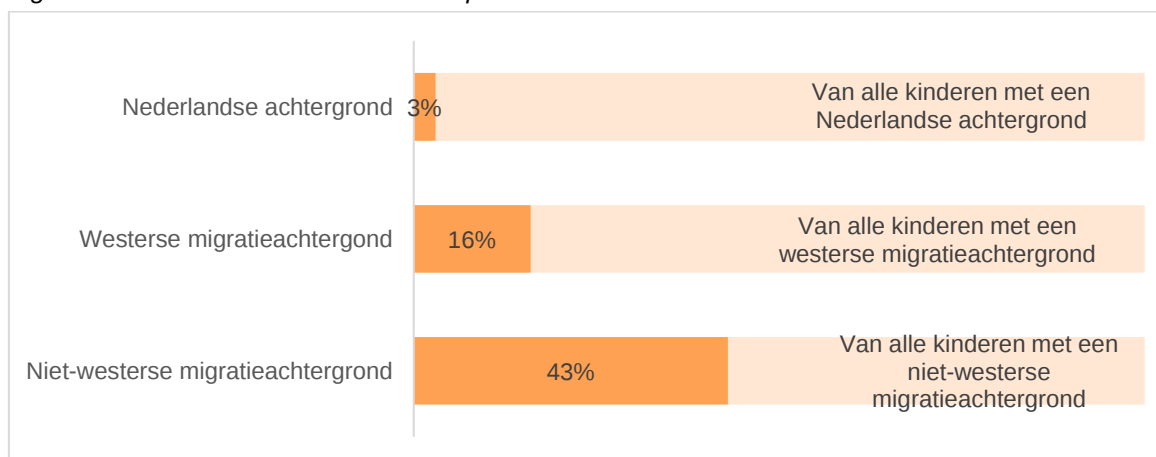
Sommige kinderen hebben meer kans om op te groeien in armoede dan andere kinderen. In de gemeente Krimpenerwaard groeien kinderen in een eenoudergezin vaker op in een minimahuishouden dan kinderen in een tweeoudergezin. In totaal zijn er 1.213 kinderen die opgroeien in een eenoudergezin. Hiervan groeit 32 procent (384 kinderen) op in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. Dit is relatief zes keer zo vaak als minderjarige kinderen die opgroeien in een tweeoudergezin. Van de 10.319 kinderen in de gemeente Krimpenerwaard die opgroeien in een tweeoudergezin, groeit 5 procent (561 kinderen) op in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm.

Figuur 1.2.1. Aandeel minimakinderen per huishoudtype t.o.v. alle kinderen in 2022

Daarnaast groeien kinderen in huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond vaker op in een minimahuishouden: 43 procent (563 kinderen) van alle 1.317 kinderen met een dergelijke achtergrond woont in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. Onder kinderen met een Nederlandse achtergrond ligt dit aandeel lager; 3 procent (291 kinderen van de 9.687 kinderen met een Nederlandse achtergrond en dit geldt ook voor kinderen met een westerse migratieachtergrond (91 kinderen, 16 procent). Tenslotte is het aandeel minimakinderen in de plaatsen Schoonhoven, Bergambacht en Gouderak iets hoger dan in de andere plaatsen. Eén op de tien kinderen die in deze plaatsen woont, groeit op in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm.

Figuur 1.2.2. Aandeel minimakinderen per herkomst t.o.v. alle kinderen in 2022

1.3. MINIMAREGELINGEN

- Het bereik van de meeste regelingen ligt in lijn of hoger dan het landelijk gemiddelde.

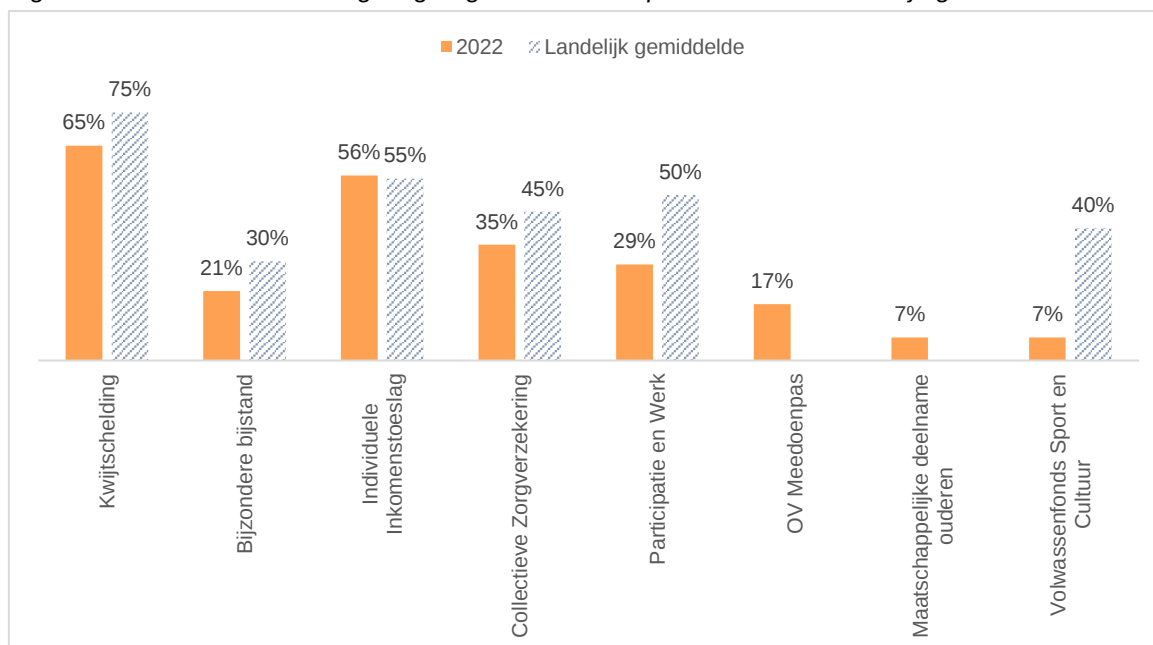
Gebruik van de minimaregelingen

Het gebruik is gemeten over het gehele kalenderjaar 2022.

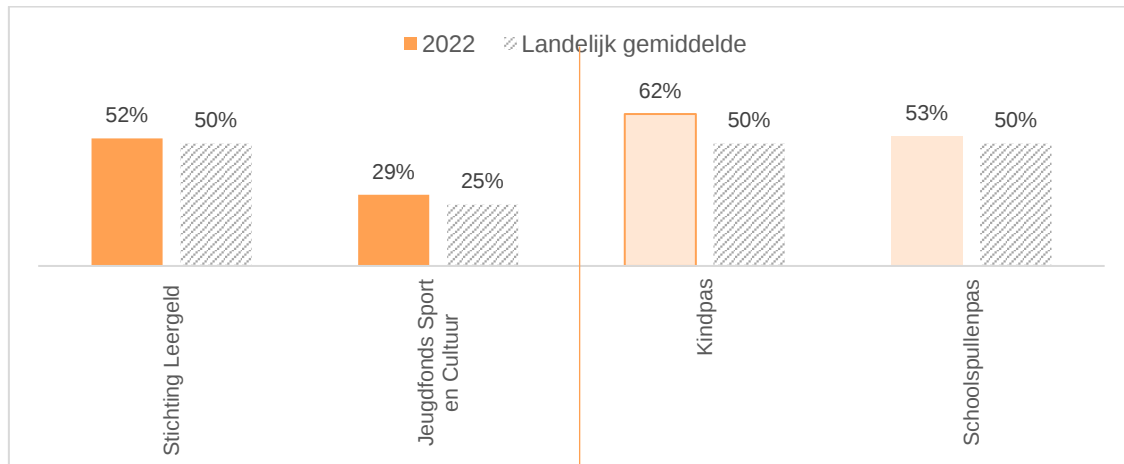
Tabel 1.3.1 Gebruik van de minimaregelingen onder minimahuishoudens in aantallen huishoudens over de periode 1 november 2021 tot 1 november 2022

Regelingen	Gebruik in 2022
Kwijtschelding gemeentelijke belasting	684 huishoudens
Bijzondere bijstand	251 huishoudens
Individuele inkomenstoeslag	455 huishoudens
Collectieve zorgverzekering	553 huishoudens
Maatschappelijke deelname ouderen	31 huishoudens
Regeling medische kosten	83 huishoudens
OV Meedoenpas	86 huishoudens
Participatie en Werk	471 huishoudens
Volwassenfonds Sport en Cultuur	153 personen
Studietoelage	10 personen
Jeugdfonds Sport en Cultuur	283 kinderen
Stichting Leergeld	624 kinderen
• Schoolspullenpas (Stichting Leergeld)	504 kinderen
• Kindpas (Stichting Leergeld)	586 kinderen

Figuur 1.3.1. Bereik minimaregelingen gemeente Krimpenerwaard en landelijk gemiddelde 2022

Figuur 1.3.2. Bereik minimaregelingen voor kinderen gemeente Krimpenerwaard en landelijk gemiddelde 2022⁵

Bereik van de minimaregelingen

Het bereik van de verschillende minimaregelingen is berekend door het gebruik van de regeling af te zetten tegen de totale doelgroep (dus inclusief de minima die de gemeente niet in beeld heeft). Daarnaast wordt het bereik van de regeling vergeleken met het gemiddelde bereik in andere grote gemeenten⁶. Het volgende is te zien in het bereik van de minimaregelingen:

- 65 procent van de doelgroep maakt gebruik van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen. Dit bereik ligt iets onder het gemiddelde van 70 tot 75 procent dat we bij andere gemeenten vinden;
- In de analyseperiode (1 november 2021 tot 1 november 2022) hebben 251 huishoudens een verstrekking gekregen vanuit de bijzondere bijstand. Het bereik van de bijzondere bijstand ligt in lijn met het gemiddelde bereik in andere gemeenten. In andere gemeenten is een bereik tussen 20 en 25 procent gangbaar;
- Het bereik van de individuele inkomensvoet ligt hoger dan het gemiddelde in andere gemeenten. In de gemeente Krimpenerwaard ligt het bereik op 64 procent en in andere gemeenten is een bereik van 45 à 50 procent gangbaar;
- 41 procent van de doelgroep maakt gebruik van de collectieve zorgverzekering. In andere gemeenten vinden we gemiddeld een bereik van 35 tot 40 procent. Het bereik van de collectieve zorgverzekering in de gemeente Krimpenerwaard ligt hier dus net boven;
- 7 procent van de doelgroep heeft gebruik gemaakt van het Volwassenfonds Sport en Cultuur. Dit zijn 153 personen. Het bereik van andere participatieregelingen voor volwassenen ligt in andere gemeenten rond de 30 tot 40 procent. Het volwassenfonds is een relatief nieuwe regeling, dit kan een verklaring zijn voor een bereik onder het landelijk gemiddelde;
- In de analyseperiode (1 november 2021 tot 1 november 2022) hebben 31 huishoudens gebruik gemaakt van de Maatschappelijke deelname ouderen. Daarnaast hebben 86 huishoudens gebruik gemaakt van de OV Meedoenpas. Deze twee regelingen zijn specifiek gericht op AOW-gerechtigden⁷;
- Er hebben 471 huishoudens gebruik gemaakt van de regeling Participatie en Werk. Dit is een bereik van 35 procent van de doelgroep.

⁵ Het Kindpas en de Schoolspullenpas zijn onderdeel van Stichting Leergeld. Echter omdat dit twee grote onderdelen zijn van Stichting Leergeld, zijn ze in de grafiek ook nog apart weergegeven.

⁶We vergelijken het bereik van de regelingen met andere gemeenten. De voorwaarden kunnen per regeling en per gemeente licht verschillen. Maar inhoudelijk gezien komen de regelingen overeen en gelden ze voor de minimadoelgroep.

⁷ Een soortgelijke regeling komt niet in alle gemeenten voor, daarom kunnen wij het bereik van deze regeling niet afzetten tegen het gemiddelde in andere gemeenten.

- De regelingen Medische kosten en studietoeslag zijn bedoeld voor specifieke doelgroepen. De doelgroepen voor deze regelingen zijn echter niet vast te stellen en daarom kan het bereik voor deze regelingen ook niet worden berekend.

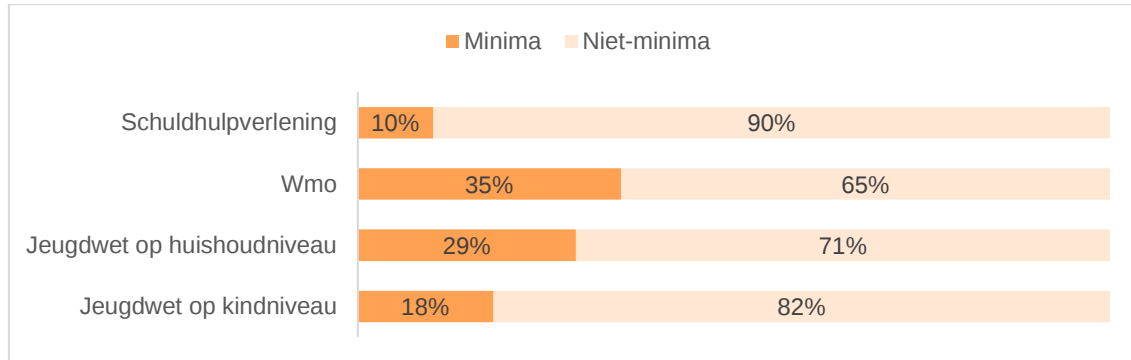
Kindregelingen

- In de analyseperiode hebben 283 kinderen gebruik gemaakt van het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Dit is een bereik van 30 procent van alle kinderen die van de regeling gebruik zou mogen maken. In andere gemeenten is een bereik tussen 25 en 30 procent gangbaar. Het bereik van de gemeente Krimpenerwaard zit aan de bovengrens van het gemiddelde bereik;
- 624 kinderen hebben gebruik gemaakt van Stichting Leergeld, een bereik van 52 procent. Het bereik van Stichting Leergeld ligt hiermee iets boven het gemiddelde bereik in andere gemeenten; namelijk tussen 45 en 50 procent;
- Onder Stichting Leergeld valt ook het **Kindpas** en de **Schoolspullenpas**. Omdat het gebruik van het Kindpas en de Schoolspullenpas hoog is, wordt dit ook apart weergegeven.
 - Twee derde van de doelgroep (62 procent) heeft gebruik gemaakt van het Kindpas. Dit zijn 586 kinderen. In andere gemeenten is voor een participatieregeling voor kinderen een bereik tussen 45 en 50 procent gangbaar. Het bereik in de gemeente Krimpenerwaard ligt aanzienlijk hoger.
 - In de analyseperiode hebben 504 kinderen gebruik gemaakt van de Schoolspullenpas. Dit is een bereik van 53 procent. In andere gemeenten is een bereik tussen 45 en 50 procent gemiddeld. Het bereik in de gemeente Krimpenerwaard ligt hier net boven.

1.4. WMO EN SCHULDHULPVERLENING

- 35 procent van alle minimahuishoudens heeft ook een of meerdere Wmo-voorzieningen;
- 276 huishoudens hebben gebruikgemaakt van de schuldhulpverlening, hiervan hebben 137 huishoudens een minimuminkomen;
- 1.230 huishoudens en 1.376 kinderen hebben een voorziening vanuit de Jeugdwet.

Figuur 1.4.1. Aandeel huishoudens onder minimahuishoudens

Gebruik en overlap Wmo

In totaal krijgen 2.897 huishoudens in de gemeente Krimpenewaard een of meerdere Wmo-voorzieningen in 2022. Dit is 12 procent van alle huishoudens in de gemeente. Van deze 2.897 huishoudens met een Wmo-voorziening, heeft 16 procent (471 huishoudens) een inkomen tot 120 procent Wsm. Dat betekent dat 35 procent van alle minimahuishoudens (1.356 minimahuishoudens) in de gemeente gebruikmaakt van de Wmo. In veel andere gemeenten zien we een overlap tussen minimahuishoudens en Wmo tussen de 30 en 35 procent. Minimahuishoudens maken vaker gebruik van de Wmo dan niet-minimahuishoudens. Onder niet-minimahuishoudens is het 10 procent.

Gebruik en overlap schuldhulpverlening

In de periode 1 november 2021 tot 1 november 2022 hebben 276 huishoudens gebruikgemaakt van de schuldhulpverlening. Dit is 1,1 procent van alle huishoudens in de gemeente Krimpenewaard.

Van de 276 huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de schuldhulpverlening hebben 137 huishoudens een inkomen tot 120 procent Wsm. Dat betekent dat 10 procent van alle 1.356 minimahuishoudens hulp hebben gekregen bij hun schuldenproblematiek. Dit percentage ligt in lijn met de gemiddelde overlap bij vergelijkbare gemeenten (namelijk ongeveer 10 procent). Gemiddeld gezien kregen minimahuishoudens vaker een vorm van schuldhulpverlening dan huishoudens met een inkomen hoger dan 120 procent Wsm: van alle huishoudens met een inkomen hoger dan 120 procent Wsm kreeg 0,6 procent hulp bij schulden.

Jeugdwet op huishoudniveau

Er zijn 1.230 huishoudens met kinderen die in de analyseperiode (1 november 2021 tot 1 november 2022) een of meerdere voorzieningen vanuit de Jeugdwet heeft ontvangen. Van deze 1.230 huishoudens die een voorziening vanuit de Jeugdwet hebben ontvangen, heeft 29 procent (351 huishoudens) een inkomen tot 120 procent Wsm.

Jeugdwet op kindniveau

Tussen 1 november 2021 en 1 november 2022 hebben 1.376 kinderen een of meerdere voorzieningen vanuit de Jeugdwet ontvangen. Hiervan groeien 169 kinderen op in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. Dit is 18 procent van alle 945 minimakinderen in de gemeente Krimpenewaard.

1.5. ENERGIETOESLAG

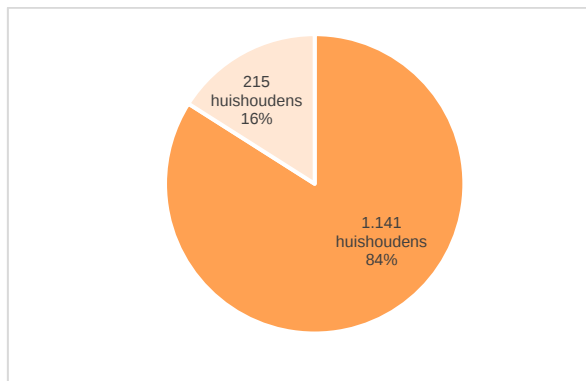
- Een derde van de gebruikers van de energietoeslag bestaat uit niet-minimahuishoudens
- 84 procent van alle minimahuishoudens maakt gebruik van de energietoeslag.

Gebruik van de energietoeslag

Als gevolg van het hoge prijspeil van gas en elektriciteit heeft het Rijk in 2022 de energietoeslag geïntroduceerd; een regeling die iedere gemeente kon verstrekken als compensatie voor minimahuishoudens. In de gemeente Krimpenerwaard konden inwoners aanspraak maken op de energietoeslag tot een inkomensgrens van 120 procent Wsm. In totaal hebben 1.797 huishoudens gebruikgemaakt van de energietoeslag; dat is 7,3 procent van alle huishoudens in Krimpenerwaard. Dit zijn alle huishoudens die tot 1 november 2022⁸ de energietoeslag hebben aangevraagd.

Van alle 1.797 huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de energietoeslag, bestaat de grootste groep gebruikers uit minimahuishoudens (1.141 minimahuishoudens, 84 procent). Een derde van de gebruikers van de energietoeslag bestaat daarmee uit niet-minimahuishoudens.

Figuur 1.5.1. Het gebruik van de energietoeslag onder de 1.356 minimahuishoudens

Binnen de 1.141 minimahuishoudens die gebruik maken van de energietoeslag, maken sommige groepen vaker gebruik van de energietoeslag dan andere groepen. Zo hebben de minimahuishoudens die gebruik maken van de energietoeslag meestal een leeftijd van 45 tot 66 jaar (42 procent) en ontvangen ze veelal een uitkering vanuit de Participatiewet (49 procent). De huishoudens wonen voornamelijk in Schoonhoven.

⁸ In de laatste twee maanden (november en december 2022) zijn er ook nog aanvragen ingediend. Deze zijn in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten, omdat de peildatum van het onderzoek 1 november 2022 is.

2. Huidig beleid gemeente Krimpenewaard

In het vorige hoofdstuk is de minimadoelgroep weergegeven. In dit hoofdstuk beschrijven we het huidige armoede- en schulddienstverleningsbeleid. In de komende paragrafen wordt de visie van de gemeente omtrent het brede sociale domein, en specifiek voor armoede en schulddienstverlening, beschreven evenals de doelen die de gemeente heeft opgesteld en hoe zij haar inwoners wil ondersteunen.

2.1. Pijlers en doelstellingen Sociaal Domein 2021-2025

De gemeente Krimpenewaard heeft een integraal beleidskader Sociaal Domein voor de periode van 2021 tot 2025 opgesteld. Hieruit spreekt de ambitie om de voorzieningen zo goed mogelijk te laten aansluiten op de behoeften van de inwoners. Hierbij spelen zowel de gemeente, als ook organisaties, mensen die zorg nodig hebben en mantelzorg geven een belangrijke rol. Specifiek worden de volgende pijlers genoemd:

- Inwoners sneller helpen bij zorg- of ondersteuningsvragen;
- Inwoners zorg en ondersteuning aanbieden die zoveel mogelijk aansluit op hun persoonlijke situatie, mogelijkheden en sociale netwerk;
- Inwoners steunen en ruimte bieden als ze anderen zorg of hulp willen bieden;
- Meer inwoners, al dan niet met een arbeidsbeperking, werk te verschaffen of te laten participeren naar vermogen;
- Ondersteuning en zorg in de gemeente Krimpenewaard betaalbaar en beschikbaar houden.

2.1.1. Beleidsvisie

De gemeente Krimpenewaard streeft naar een samenleving waarin alle inwoners zich thuis voelen, zelfredzaam zijn en naar vermogen kunnen meedoen en waarin jeugd gezond en veilig kan opgroeien. Daarnaast streeft ze naar een inclusieve samenleving, waarbij inwoners naar elkaar omkijken, om eenzaamheid zoveel mogelijk tegengegaan wordt. Hierbij is van belang dat de omgeving op een manier is ingericht dat iedereen kan meedoen.

Om deze visie te bewerkstelligen handelt de gemeente Krimpenewaard vanuit zes verschillende waarden:

- **Vertrouwen:** de gemeente benadert haar inwoners met een positieve insteek en respect. Daarnaast vertrouwt ze op zelfredzaamheid, om in eigen netwerk tot een oplossing te komen.
- **Betrouwbaar:** de gemeente komt haar afspraken, zodat inwoners en organisaties weten wat ze aan haar hebben.
- **(eigen) Verantwoordelijkheid:** inwoners zijn verantwoordelijk voor hun eigen leven, met de keuzes en problemen die daarmee hand in hand gaan. Daarbij hoort het eigen netwerk aanspreken om deze problemen op te lossen.
- **Resultaatgericht:** de gemeente richt zich op duurzame oplossingen voor de lange termijn bieden en waar nodig maatwerk te leveren.
- **Verbinding:** de gemeente wil dat inwoners zich veilig voelen en streeft ernaar om hierin met inwoners samen te werken, evenals met maatschappelijke partners, bedrijven en verenigingen.
- **Respect:** vanuit gelijkwaardigheid en zonder vooroordeel wordt naar elkaar gekeken en er wordt rekening gehouden met de ander.

De gemeente gaat hierbij uit van het concept 'Positieve Gezondheid', waarbij ieder individu zingeving ervaart en vaardigheden bezit om de uitdagingen van het leven aan te kunnen, ongeacht de aanwezigheid van ziekte. Dit omvat fysiek, mentaal en sociaal welbevinden die gezamenlijk bijdragen aan zingeving en kwaliteit van leven van de inwoners. Door hierop te focussen hoopt de gemeente inwoners te stimuleren om in hun eigen omgeving hulp te zoeken, zodat zorgverleners ontlast worden en beschikbaar blijven voor de zaken die gespecialiseerde ondersteuning vereisen. De gemeente heeft voor het brede sociale domein verschillende domeinen geïdentificeerd om positieve gezondheid in de praktijk vorm te geven. De

geïdentificeerde domeinen zijn als volgt: veerkracht, leefstijl, mentale gezondheid, sociale leefomgeving, fysieke leefomgeving, sociaal economische status, lichamelijke gezondheid. Per domein zijn speerpunten opgesteld om na te streven.

2.1.2. Uitvoering

Uit het integraal beleidskader blijkt dat de gemeente een weg aan het zoeken is om de voorzieningen zo goed mogelijk te laten aansluiten bij haar inwoners. In die zin is de gemeente voornemens om anders te werken dan in het verleden; op sommige aspecten wordt de nieuwe manier van werken al geïmplementeerd. Voor de uitvoering betekent dit het volgende:

- Het anders organiseren van de toegang tot collectief gefinancierde zorg en ondersteuning;
- Meer samenhang in het aanbod van zorg, jeugdhulp, ondersteuning en participatie;
- Meer en betere samenwerking tussen professionals, vrijwilligers en mantelzorgers;
- Passende ondersteuning van mantelzorgers en zorgvrijwilligers;
- Aansluiten bij de talenten en mogelijkheden van mensen zonder eventuele beperkingen uit het oog te verliezen;
- Meer zorg- en ondersteuningsdiensten, voorzieningen en hulpmiddelen die mensen in staat stellen thuis te blijven wonen;
- Passende ondersteuning om meer mensen te laten participeren naar vermogen en uit te laten stromen naar betaald werk;
- Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt;
- Meer ruimte en stimulans voor zorginitiatieven van particulieren. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de kaders zoals verwoord in de omgevingsvisie.

Hoe deze doelen concreet en meetbare worden gemaakt, is hierbij niet aangegeven.

2.1.3. Sturing op resultaten

De gemeente Krimpenerwaard heeft samen met de inwoners en (maatschappelijke) partners een Maatschappelijke Agenda opgesteld, waar prestatie indicatoren aan gekoppeld worden. Een compleet overzicht van de doelen en effecten is verwerkt in een zogeheten doelenboom. Hierbij staan drie maatschappelijke effecten centraal; 1) inwoners zijn zelfredzaam, 2) inwoners ervaren een goede kwaliteit van leven, 3) inwoners zijn samenredzaam. Aan deze drie effecten hangen meerdere subdoelen. De toetsing vindt plaats aan de hand van een kwaliteitsmonitor met meetbare indicatoren.

In 2021 is een uitgebreide kwaliteitsmonitor door de gemeente Krimpenerwaard uitgebracht. Deze toont middels cijfers en ervaringen aan of de inwoners van de gemeente daadwerkelijk beter worden van de inspanningen van de gemeente. Om een beter beeld te krijgen van de gemeente Krimpenerwaard zelf, worden de cijfers vergeleken met gemeenten van gelijke omvang (benchmark) en wordt gekeken naar de landelijke trends.

Daarnaast wil de gemeente zich (meer) focussen op datagedreven werken zonder daarbij het achterliggende verhaal uit het oog te verliezen. Door meer datagedreven te werken ambieert de gemeente (beter) te kunnen sturen. Hierover staan echter geen concrete meetbare doelen omschreven.

2.1.4. Financiering

Het taakveld sociaal domein is opgenomen in de huidige programmabegroting. De gemeente kampt met oplopende financiële tekorten binnen het sociaal domein, mede veroorzaakt door toenemende kosten en zorggebruik. In de begroting 2022-2025 valt te lezen dat de opgelegde kortingen van het Rijk bij de decentralisaties, niet opwegen tegen de toenemende zorgvragen, evenmin in de toenemende complexiteit ervan. Door verder de inwoners meer hulp te laten zoeken in hun directe omgeving, moeten de kosten gaan dalen; zelfredzaamheid en samenredzaamheid. Ook de invoering van het woonplaatsbeginsel zou moeten bijdragen aan een daling van de kosten. Dit staat omschreven in het transformatieplan sociaal domein.

Bovenstaand zijn de visie, uitgangspunten en financiering van het brede sociale domein toegelicht. Hieronder worden twee beleidsdomeinen uitgelicht - het minimabeleid en schulddienstverlening - omdat dit onderzoek een evaluatie van het armoedebeleid betreft.

2.2. Minimabeleid

De gemeente Krimpenerwaard biedt een 'financieel vangnet' aan voor inwoners die te maken hebben met geen of weinig inkomen en vermogen, om hen te ondersteunen in de kosten van het levensonderhoud.

2.2.1. Visie

In de Maatschappelijke Agenda wordt aandacht besteed aan de visie op de sociaal economische status van inwoners. Dit houdt een direct verband met armoede. De gemeente Krimpenerwaard streeft ernaar dat inwoners duurzaam betaald werk doen, of meedoen naar vermogen. Hun bestaanszekerheid is hierbij een belangrijke voorwaarde. Het beheersen van basisvaardigheden en de Nederlandse taal zijn belangrijke speerpunten.

De gemeente ziet kansenongelijkheid, (verborgen) armoede en leerachterstanden als gevolg van corona als trends die van invloed zijn op de sociaal economische status van inwoners. Maatschappelijke partners spelen een belangrijke rol in het bieden van activiteiten gericht op preventie en het oplossen van deze problematiek.

Sturing op deze visie vindt plaats aan de hand van het percentage laaggeletterdheid, ernstige financiële belemmeringen en geslaagde inburgeringsplichtigen. Daarnaast worden de aantallen gerealiseerde garantiebannen per persoon en het aantal gerealiseerde beschutte werkplekken per persoon meegewogen.

2.2.2. Doelstellingen

Voor het financiële vangnet zijn in de Verordening Werk, Inkomen en Schulden een aantal doelstellingen geformuleerd:

- Inwoners moeten hun noodzakelijke bestaanskosten kunnen betalen én kunnen meedoen aan de samenleving;
- Inwoners krijgen een blijvend gezonde financiële huishouding (o.a. door begeleiding bij het op orde krijgen van de financiën);
- De gemeente werkt samen met andere organisaties bij de bestrijding van armoede en schulden en stimuleert initiatieven voor armoedebestrijding en preventie;
- De gemeente legt in een Maatschappelijke Agenda voor het sociaal domein vast hoe het armoede- en schuldenbeleid wordt vormgegeven en welke kwetsbare groepen ondersteuning dienen te krijgen.

2.2.3. Uitvoering

Om inwoners met een laag inkomen en zonder financiële buffer zo goed mogelijk te ondersteunen biedt de gemeente Krimpenerwaard inkomensondersteunende regelingen aan. Deze kunnen worden onderverdeeld in twee categorieën: inkomen en armoede.

Inkomen

Inwoners worden ondersteund met aanvullende uitkeringen en regelingen. Hieronder vallen de volgende ondersteuningsvormen:

- **Bijzondere bijstand:** ondersteuning bij incidentele noodzakelijke kosten als financieel vangnet wanneer inwoners geen beroep kunnen doen op eigen mogelijkheden of andere voorzieningen. Hierbij wordt een draagkrachtberekening toegepast.
- **Individuele inkomenstoeslag:** ondersteuning voor inwoners die langdurig (drie jaar of langer) moeten rondkomen van een minimuminkomen.

Armoede

Daarnaast worden inwoners ondersteund met regelingen die van doel hebben om armoede te voorkomen en tegen te gaan. Hieronder valt de volgende ondersteuning:

- **Kindpakket:** kinderen worden gezien als kwetsbare groep waar de gemeente zich verantwoordelijk voor voelt. Het kindpakket dient armoede onder kinderen tegen te gaan en hen te laten meedoen in de samenleving. Kinderen kunnen hiertoe gebruikmaken van voorzieningen voor sport en cultuur, schoolactiviteiten. Het kindpakket is belegd bij andere organisaties, zoals het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld.
- **Regeling participatie en werk:** volwassen inwoners kunnen gebruikmaken van deze regeling om mee te doen aan culturele, religieuze of andere maatschappelijke activiteiten. Direct of indirect dienen deze activiteiten bij te dragen aan participatie en/of arbeidsdeelname.
- **Regeling maatschappelijke deelname voor ouderen:** ouderen kunnen tevens aanspraak maken op een participatieregeling waarmee zij kunnen sporten of culturele, religieuze of andere maatschappelijke activiteiten kunnen ondernemen.
- **Zorgkosten:** om inwoners te ondersteunen in hun medische kosten biedt de gemeente een collectieve zorgverzekering aan en een bijdrage voor inwoners met een chronische ziekte of beperking.

2.3. Schulddienstverlening

De gemeente Krimpenerwaard biedt hulp aan voor inwoners met schulden, vanuit de wettelijke verplichting om schulddienstverlening te verstrekken.

2.3.1. Doelstellingen

De gemeente streeft de volgende doelstellingen na voor schulddienstverlening:

- Samenwerking met andere organisaties om problematische schulden te voorkomen;
- Eenvoudige en laagdrempelige werkwijze voor het stellen van de hulpvraag en oplossen hiervan;
- Informatie beschikbaar stellen voor inwoners over de beschikbare hulp en het daadwerkelijk beschikbaar stellen van deze hulp;
- Inwoners worden niet uitgesloten van hulp (met als enige uitzondering de afwezigheid van een geldige verblijfstitel);
- Inwoners krijgen zo snel mogelijk hulp.

2.3.2. Uitgangspunten

Uitgangspunten voor de schulddienstverlening zijn onder andere dat de gemeente de regie voert, met een laagdrempelige toegang voor inwoners, door het oprichten van een Helpdesk. Verder wordt een duurzaam effect nagestreefd, door begeleiding, preventie en vroegsignalering. Daarnaast wordt maatwerk toegepast, waarbij oorzaken worden weggenomen waardoor problematische schulden ontstaan. Voorafgaand wordt hierbij wel uitgegaan van zelfredzaamheid. Door deskundige diensten te verlenen en korte doorlooptijden te hanteren, tracht de gemeente schuldenaren niet verder in de problematiek te laten raken. Hiervoor wordt de kwaliteit van de dienstverlening bewaakt door een kwaliteitsmedewerker. Voor gezinnen met kinderen wordt binnen 5 werkdagen contact opgenomen, om kinderen zo snel mogelijk uit de armoede te helpen.

Schulddienstverlening is opgenomen in de kwaliteitsmonitor van 2021. Er werd gesteld dat er door de coronacrisis destijds slechts een lichte stijging te zien was. In de cijfers is tevens aandacht besteed aan zelfstandig ondernemers, mensen die in beeld komen uit de Vroegsignalering en klanten die succesvol een schuldbemiddeling is gestart.

3. Onderzoeksmethodiek inkomens effectrapportage

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de verschillende inkomsten en uitgaven die worden onderscheiden voor de Inkomens Effectrapportage.

3.1. Huishoudens en inkomensgrenzen

We berekenen de inkomenseffecten van het lokale en landelijke beleid in 2022 voor de volgende zes huishoudtypen:

Niet AOW-gerechtigden:

- alleenstaande;
- paar zonder kinderen;
- alleenstaande ouder met twee kinderen (8 en 13 jaar)
- paar (twee volwassenen) met twee kinderen (8 en 13 jaar).

AOW-gerechtigden:

- alleenstaande;
- paar (twee volwassenen).

We brengen de inkomenseffecten in beeld voor huishoudens met inkomens van 100, 110, 120, 130 en 140 procent Wsm.

3.2. Inkomensbronnen

Het totaal inkomen van de minimahuishoudens is opgebouwd uit het netto-inkomen, de gemeentelijke regelingen en diverse toeslagen van het Rijk. Specifiek gaat het om de volgende categorieën:

- netto-inkomen inclusief vakantietoeslag;
- bijdrage Rijk:
 - huurtoeslag;
 - zorgtoeslag
 - kinderbijslag;
 - kindgebonden budget;
 - combinatiekorting.
- gemeentelijke minimaregelingen.

3.3. Gemeentelijke minimaregelingen

In de onderstaande tabel volgt een overzicht van de gemeentelijke minimaregelingen in 2022. In bijlage 1 worden deze regelingen verder toegelicht.

Tabel 3.3.1 Gemeentelijke minimaregelingen in Krimpenerwaard

Regeling	Inkomensgrens
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	100% Wsm
Collectieve zorgverzekering	120% Wsm
Individuele inkomenstoelage	120% Wsm, 3 jaar of langer
Maatschappelijke deelname ouderen	120% Wsm
OV-Meedoenpas ouderen	120% Wsm
Participatie en werk	120% Wsm
Stichting Leergeld • Kindpas • Schoolspullenpas • Stichting Jarige Job • Babypakket • Fiets, computer, laptop	120-130% Wsm
Jeugdfonds Sport en Cultuur	120% Wsm
Volwassenfonds Sport en Cultuur	120% Wsm

Energietoeslag	120% Wsm
Niet meegenomen in berekeningen:	
Bijzondere bijstand	110% Wsm en draagkracht staffel t/m 150% Wsm
Studietoeslag	120% Wsm
Regeling meerkosten voor chronisch zieken	120% Wsm

Niet meegenomen regelingen

Een aantal regelingen wordt niet meegenomen in de berekeningen en begrotingen. In de meeste gevallen gaat het om een regeling die een beperkte doelgroep heeft of niet ieder jaar wordt toegekend. Hieronder staat beschreven wat de precieze reden is dat de regeling niet is meegenomen.

- Bijzondere bijstand is niet meegenomen in de berekeningen, omdat deze vorm van bijstand wordt verstrekt voor noodzakelijke onvermijdbare individuele uitgaven en dit niet maandelijks bij iedereen voorkomt. Het is dus geen structureel (maandelijks) inkomen.
- De studietoeslag is eveneens niet doorerekend in de financiële overzichten. Deze regeling kent een specifieke doelgroep; studenten met een lichamelijke of psychische beperking, waarbij het niet mogelijk is dat zij naast hun studie werken. In deze inkomens effectrapportage is geen huishouden opgenomen waarbij deze regeling van toepassing is.
- Ook zijn er geen huishoudens in deze inkomens effectrapportage opgenomen met een (grote) zorgvraag, de huishoudens maken daarmee geen recht op vergoedingen uit de regeling meerkosten voor chronisch zieken. Deze regeling wordt daarom buiten beschouwing gelaten in de rapportage.

Daarnaast bieden maatschappelijke organisaties tevens ondersteuning aan minimahuishoudens. Deze niet-gemeentelijke voorzieningen ontvangen veelal wel subsidie van de overheid. De bijdrage van deze organisaties wordt niet meegenomen in de inkomens- effectrapportage omdat hier de gemeentelijke voorzieningen centraal staan.

3.4. Uitgaven

3.5. Uitgaven

De uitgaven zijn gecategoriseerd naar:

- vaste lasten. Dit zijn uitgaven die regelmatig terugkomen. Voorbeelden zijn huur, energiekosten⁹ en verzekeringen;
- reserveringsuitgaven. Dit zijn uitgaven die niet regelmatig voorkomen en waarvan de hoogte vooraf niet bekend is. Er moet in principe een bedrag voor gereserveerd worden. Voorbeelden zijn kosten voor inventaris, kleding en het eigen risico voor de zorgverzekering;
- huishoudelijke uitgaven. Dit zijn terugkerende uitgaven aan voeding, persoonlijke verzorging en dergelijke;
- werkgerelateerde uitgaven. Dit zijn uitgaven die gemaakt worden als een persoon werkt. Voorbeelden zijn de kosten van woon-werkverkeer en werkkleding.

Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de huur en lokale heffingen. De andere bedragen zijn gebaseerd op landelijke berekeningen van het Nibud. De normbedragen staan per huishoudtype in het financieel maandoverzicht in de bijlage. We benadrukken dat het bij alle posten gaat om de basale uitgaven en dat de normbedragen gemiddelden betreffen. Het is mogelijk dat een huishouden maandelijks minder uitgeeft dan de normbedragen waarmee in deze rapportage wordt gerekend, bijvoorbeeld omdat het huishouden minder geld per maand reserveert voor onregelmatige uitgaven.

⁹ Kosten gas en elektriciteit zijn gebaseerd op tarieven van Shell Energy (Nederlandse Wind & Zon en Aardgas, Flexibel), de kosten voor water op de tarieven van WMD. Heffingskortingen zijn in de maandprijzen verrekend. Gegevens over het gemiddelde gebruik per huishoudtype zijn afkomstig van het Nibud.

3.6. Vrije bestedingen

Het budget dat overblijft is vrij besteedbaar en kan worden uitgegeven aan sociale en recreatieve activiteiten. Voor deze vrije bestedingen hanteert het Nibud per huishoudtype eveneens een normbedrag, dat is terug te vinden in de begrotingen in bijlage 3.

3.7. Aannames

Voor de inkomsten en uitgaven doen we de volgende aannames:

- De huishoudens maken van alle regelingen gebruik en ontvangen daarvoor het maximale bedrag. Daarnaast hebben huishoudens geen schulden;
- Bij de inkomenseffecten wordt uitgegaan van gemiddelden. Dit betekent ook dat een ongunstige situatie, bijvoorbeeld een hogere huurprijs of een slecht geïsoleerd huis, direct gevolgen kan hebben voor de inkomenseffecten en specifieke situaties kunnen afwijken van de gemiddelden zoals beschreven in dit rapport.
- Iedereen woont in een huurwoning. We gaan uit van € 547 kale huur per maand voor een alleenstaande en € 611 kale huur per maand voor een meerpersoonshuishouden. Deze bedragen zijn gebaseerd op huurtoeslaggegevens van de Rijksoverheid over de gemeente Krimpenerwaard; In de gehanteerde huurprijs is de maximale huurstijging van 2,3 procent meegenomen¹⁰.
- Alleenstaande ouders met een inkomen gelijk aan de bijstandsnorm werken niet of zitten in een traject waarbij de kinderopvang wordt vergoed. Alleenstaande ouders hebben voor hun kind van 8 jaar een variërend aantal uren nodig voor buitenschoolse opvang (BSO). Dit is afhankelijk van het inkomen en het aantal uur dat zij werken. Daarbij gaan we ervan uit dat een kind van 8 jaar bij een continuïrooster 30 uur naar school gaat. Dit maakt dat alleenstaande ouders met een inkomen van 110 procent Wsm per maand geen gebruik maken van BSO, bij een inkomen van 120 procent Wsm gaat het om 11 uur BSO per maand, bij 130 procent Wsm is dit 23 uur en bij 140 procent Wsm is dit 34 uur per maand. Dit alles tegen een tarief van € 8,63 (gemiddelde uurprijs in 2022).
- Bij een paar met twee kinderen en een inkomen hoger dan 100 procent Wsm werkt slechts één van beide partners. Anders is het huishoudinkomen hoger. Daarom gaan we er vanuit dat deze huishoudens geen kinderopvang nodig hebben omdat één van beide partners thuis is voor de kinderen. Dit is eveneens waarom een paar met kinderen geen combinatiekorting krijgt bij werkaanvaarding;
- In verband met verschil in verwachte zorgkosten tussen jongere en oudere huishoudens nemen we aan dat minima van AOW-leeftijd deelnemen aan het meest uitgebreide pakket van de collectieve zorgverzekering die de gemeente aanbiedt: Zorg en Zekerheid, het AV-Gemeente Standaard pakket. Huishoudens jonger dan de AOW-leeftijd maken gebruik van het minst uitgebreide pakket: het Gemeente Pakket Compact, bij zorgverzekeraar VGZ;
- Huishoudens die (op basis van hun inkomen) geen gebruik kunnen maken van de collectieve zorgverzekering van de gemeente, maken een eigen keuze uit verschillende zorgverzekeraars. De gemiddelde prijs van een standaard zorgverzekeringspakket¹¹ is berekend door de prijs van zes grote zorgverzekeraars te vergelijken. Dit bedrag komt uit op € 142,41 per polis bij huishoudens jonger dan de AOW-leeftijd. Voor huishoudens van een AOW-leeftijd bedraagt de prijs per polis € 182,35. Deze gemiddelde prijs is berekend door het gemiddelde bedrag te nemen van 6 grote zorgverzekeraars voor een uitgebreider zorgpakket¹²;
- Huishoudens in de bijstand werken niet, en hebben daarom geen werkgerelateerde kosten. Bij een inkomen vanaf 110 procent Wsm werkt één persoon in het huishouden, en is er wel sprake van deze kosten.

¹⁰ Bron: Artikel 'Kleinste huurstijging sinds 1960' van CBS, 6 september 2021

¹¹ Dit bevat een basisverzekering tegen het laagste eigen risico van € 385, met een aanvullende verzekering waarbij negen fysiotherapiebehandelingen worden vergoed en een basis tandartsverzekering.

¹² Dit bevat een basisverzekering waarbij hulp in elk ziekenhuis wordt vergoed tegen het laagste eigen risico van € 385, een extra aanvullende verzekering en een uitgebreide tandartsverzekering.

- De gemeente Krimpenerwaard is aangesloten bij het waterschap Schieland en Krimpenerwaard. Kwijtschelding voor gemeentelijke belastingen is mogelijk voor afvalstoffenheffing, rioolheffing, wegenheffing (vanuit de gemeente), en watersysteemheffing (vanuit het waterschap). Inwoners kunnen geen kwijtschelding ontvangen voor de zuiveringsheffing.
- Het bedrag aan gemeentelijke belastingen voor afvalstoffen dat door inwoners moet worden betaald bestaat uit een vast en variabel tarief. Het variabele tarief bestaat uit € 3 per storting bij een ondergrondse container. Gemiddeld heeft een persoon per jaar 35 zakken aan restafval¹³. Dit komt ongeveer neer op twee stortingen per 3 week voor een eenpersoonshuishouden, een tweepersoonshuishouden doet 4 stortingen per 3 week en een meerpersoonshuishouden doet 2 stortingen per week.
- Stichting Leergeld is een bundeling van meerdere regelingen voor kinderen. Vanuit dit fonds kan er aanspraak worden gemaakt op een fiets, laptop, computer, Kindpas, Schoolspullenpas, Stichting Jarige Job en een Babystartpakket. Het gemiddelde bedrag dat per kind wordt verstrekt vanuit Stichting Leergeld in 2022 is geschat op € 220¹⁴. De inkomensgrenzen voor de verschillende verstrekkingen uit dit fonds variëren tussen de 120 en 130 procent Wsm. De verstrekkingen die vanuit het meeste worden gebruikt zijn de Kindpas en de Schoolspullenpas en deze worden verstrekt bij een inkomen tot 130 procent Wsm. Daarom wordt in deze rapportage aangehouden dat het gemiddelde bedrag vanuit leergeld wordt uitgekeerd aan gezinnen met een inkomen tot 130 procent Wsm. Daarbij zijn de vergoedingen van regelingen met een inkomensgrens tot 120 procent Wsm (het Babystartpakket en de verjaardagsbox van Jarige Job) geen geldbedragen, maar wordt het in natura vergoed.
- Aanvullend op de vergoeding van Stichting leergeld (€ 220) verstrekt de gemeente ter ondersteuning voor de energiecrisis in 2022 een Kidscadeaukaart per kind. Op deze kaart staat een bedrag van € 150. De cadeaukaart wordt in december 2022 verstrekt aan kinderen die bekend zijn bij Stichting Leergeld. Het bedrag dat kinderen van Stichting Leergeld ontvangen komt hiermee op € 370 per jaar per kind.
- Bij huishoudens met twee kinderen wordt aangehouden dat er één kind gebruik maakt van de vergoeding voor sport en één kind gebruik maakt van de vergoeding voor cultuur, afkomstig van het Jeugdfonds Sport en Cultuur. De vergoeding vanuit dit fonds voor sport is € 225 en voor cultuur € 450. Het Jeugdfonds heeft kennisgegeven in 2022 het volledige contributiebedrag voor kinderen te vergoeden. Aangezien niet is na te gaan hoeveel er maximaal wordt vergoed per kind, worden de standaard vergoedingen in onze berekening gebruikt. In de gemeente Krimpenerwaard wordt voornamelijk gebruik gemaakt van de sportmogelijkheden (97 procent van alle aanvragen). De aanvragen voor cultuurmogelijkheden zijn beperkt (3 procent van de aanvragen).
- De vergoedingen voor sport en cultuur vanuit het Jeugdfonds worden verstrekt aan gezinnen met een inkomen tot 120 procent Wsm. Huishoudens met een inkomen tot 130 procent Wsm kunnen daarbij vanuit het Jeugdfonds vergoedingen voor zwemles krijgen. De huishoudens uit deze rapportage maken hierop geen aanspraak, vanwege de leeftijd van de kinderen. De zwemlesvergoeding uit het Jeugdfonds is om deze reden buiten beschouwing gelaten in dit rapport. Als inkomensgrens voor het Jeugdfonds Sport en Cultuur wordt 120 procent Wsm aangehouden.

3.8. Eenmalige tegemoetkoming in de energiekosten

Wegens sterk stijgende energiekosten heeft het Rijk in 2022 een eenmalige energietoeslag geïntroduceerd. Hiervoor is een bedrag van € 1.300 per huishouden gereserveerd waarbij de gemeente de precieze beleidskaders zelf mag vaststellen. De gemeente Krimpenerwaard heeft besloten de energietoeslag te verstrekken aan huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm.

Het is belangrijk om hierbij te realiseren dat deze toeslag van *eenmalige aard* is. In de figuren is te zien dat de invloed van de energietoeslag relatief groot is (€ 108 per maand), maar alsnog niet

¹³ Bron: Artikel 'Afval scheiden: cijfers en kilo's' van Milieu Centraal, 28 november 2022

¹⁴ Jaarverslag 2021 Stichting Leergeld Zuid-Holland Midden.

opweegt tegen de toename van de kosten. Op het moment dat de energietoeslag wegvalt, kan dat beduidende resultaten hebben voor de inkomenssituatie van de huishoudens.

De meegenomen kosten van gas en elektriciteit zijn gebaseerd op tarieven van Shell Energy (variabel contract, prijspeil van 23 november 2022¹⁵). Heffingskortingen zijn in de maandprijs verrekend. Gegevens over het gemiddelde gebruik per huishoudtype zijn afkomstig van het Nibud (elektriciteit) en Essent (gas). Er is gekozen voor het tarief van een variabel contract, ervan uitgaande dat minima op dit moment voor de goedkoopste optie zullen kiezen en hun tarief niet lang willen vastleggen om een eventuele daling af te wachten. Bovendien verstrekken energieleveranciers op dit moment vrijwel geen vaste contracten.

Gezien het hoge prijspeil van dit moment is het van invloed hoe de huidige situatie van de huishoudens eruitziet; huishoudens met een lopend vast contract, zijn hierbij in het voordeel. Huishoudens die recent een vast energiecontract hebben afgesloten bij een andere, duurdere, aanbieder of in een slecht geïsoleerd huis wonen zijn juist in het nadeel. Dit maakt dat de situatie per huishouden sterk kan verschillen en bovendien snel kan veranderen (bij een wijziging van de energieprijzen).

¹⁵ De energieprijzen kennen een sterke fluctuatie op dit moment. Dit betekent dat een actueel prijspeil wenselijk is om de huidige situatie duidelijk in beeld te brengen.

4. De inkomenseffecten

In dit hoofdstuk staan de inkomenseffecten¹⁶. De eerste paragraaf schetst de verhouding tussen de uitkering, landelijke toeslagen en gemeentelijke regelingen per huishoudtype per maand. In paragraaf 4.2 wordt de gemeentelijke bijdrage uitgesplitst naar de verschillende minimaregelingen. Daarna wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van het vrij besteedbaar budget (paragraaf 4.3) en de ontwikkeling van het totale inkomen (paragraaf 4.4).

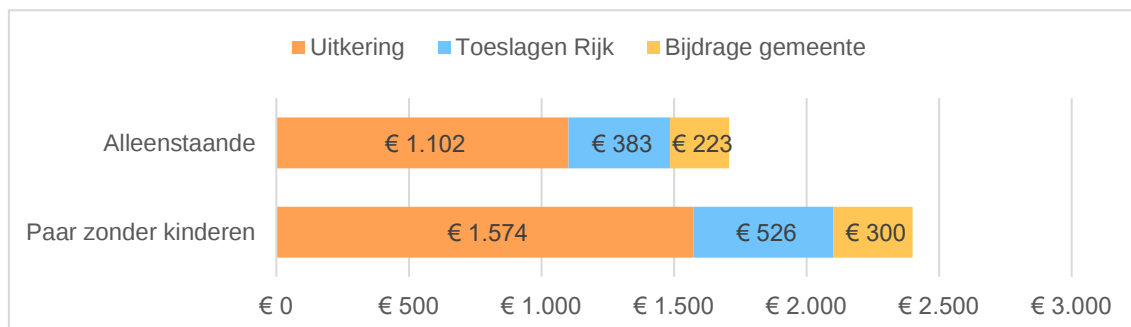
4.1. Het effect van het landelijk beleid is groter dan het gemeentelijk beleid

Minima met een inkomen op bijstandsniveau maken aanspraak op landelijke toeslagen en gemeentelijke regelingen. Het totale bedrag uit de landelijke toeslagen (zoals huurtoeslag en zorgtoeslag) is veel groter dan het totale bedrag uit de gemeentelijke regelingen. In onderstaande figuren wordt de opbouw van het maandelijks totaal inkomen bij een inkomen van 100 procent Wsm per huishoudtype weergegeven. Daarin is ook duidelijk te zien dat gezinnen met kinderen een aanzienlijk hoger bedrag aan landelijke toeslagen kunnen ontvangen dan huishoudens zonder kinderen. Bij de gemeentelijke bijdragen is het verschil minder groot. Het verschil in hoogte is toe te schrijven aan de verschillende kindregelingen waar gezinnen recht hebben, zoals het kindgebonden budget of de kinderbijslag.

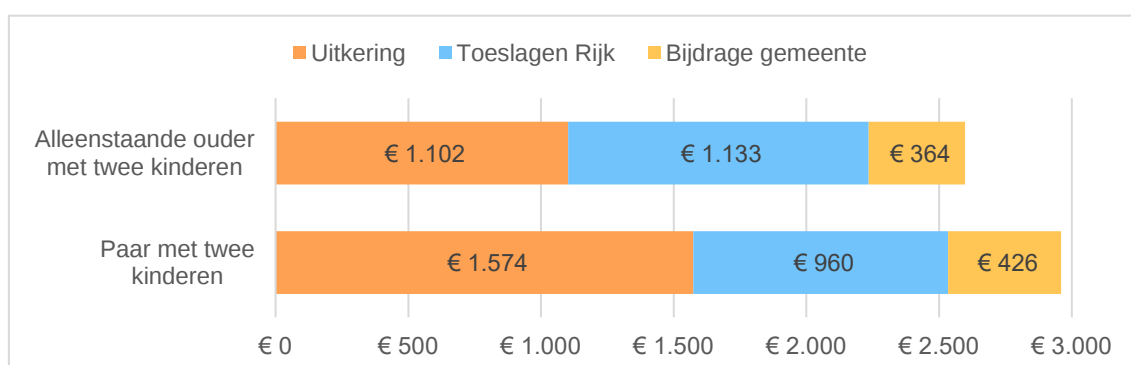
Als voorbeeld: een alleenstaande ontvangt maandelijks € 1.102 als uitkering (inclusief vakantietoeslag). Als hij gebruikmaakt van alle landelijke toeslagen, ontvangt hij daar maandelijks € 383 voor. Daarnaast kan hij maximaal € 223 aan gemeentelijke regelingen ontvangen als hij gebruikmaakt van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen, de collectieve zorgverzekering, de regeling voor participatie en werk, het volwassenfonds Sport en Cultuur en de energietoeslag.

¹⁶ In de figuren wordt gewerkt met afgeronde bedragen. Deze bedragen kunnen minimaal verschillen met de daadwerkelijke maandbedragen van de gemeentelijke en landelijke regelingen.

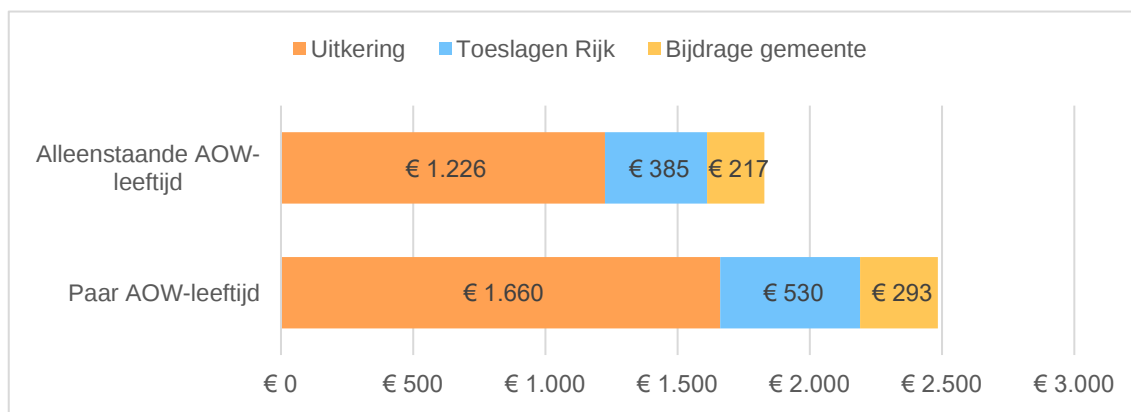
Figuur 4.1.1. Maandelijks inkomen op 100% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd zonder kinderen

Figuur 4.1.2. Maandelijks inkomen op 100% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd met 2 kinderen

Figuur 4.1.3. Maandelijks inkomen op 100% Wsm, minima AOW-gerechtigd

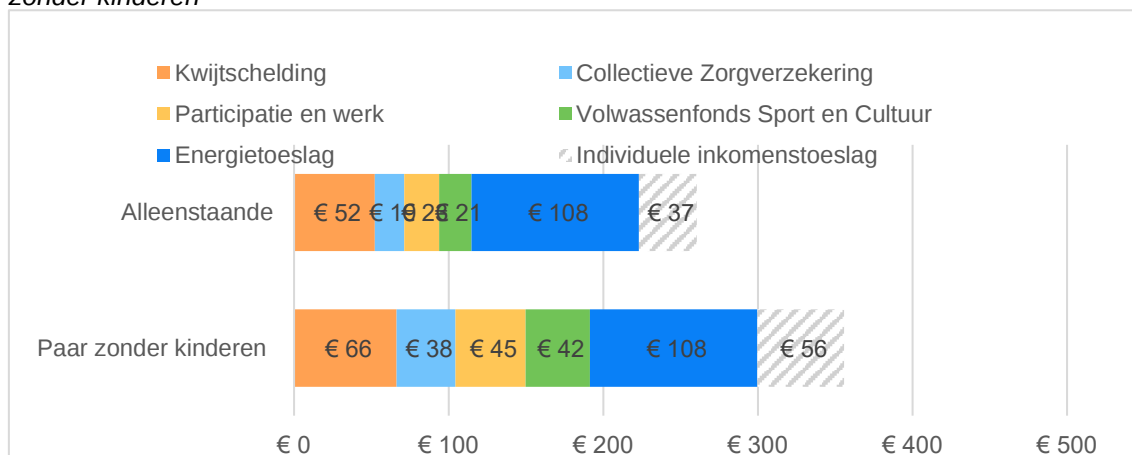
4.2. Opbouw maandelijkse gemeentelijke bijdrage per huishoudtype

Uit de vorige paragraaf blijkt dat de (maximale) maandelijkse gemeentelijke bijdrage verschilt per huishoudtype. Hieronder geven we per huishoudtype de opbouw van het totale bedrag aan gemeentelijke regelingen weer – eerst voor minima met een inkomen van 100 procent Wsm, daarna voor minima met een inkomen van 110 procent Wsm. Daarin geven we ook het bedrag van de individuele inkomens toeslag weer; dit bedrag is specifiek bedoeld voor minima die drie jaar of langer een inkomen tot 120 procent hebben.

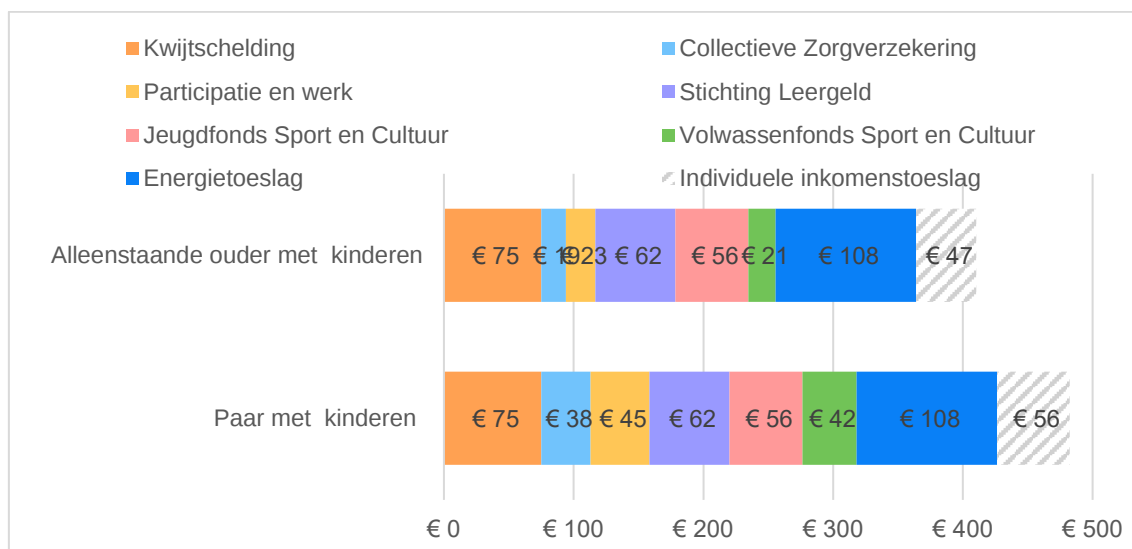
4.2.1. Opbouw maximale gemeentelijke bijdrage per maand op 100% Wsm

Als voorbeeld: een alleenstaande ontvangt maandelijks (maximaal) € 52 voor de kwijtschelding gemeentelijke belastingen, € 19 voor de collectieve zorgverzekering, € 23 voor de regeling participatie en werk, € 21 voor het volwassenfonds Sport en Cultuur en € 108 voor de energietoeslag vanuit de gemeente. In totaal ontvangt hij dan € 223 per maand vanuit de gemeentelijke regelingen. Als hij al drie jaar of langer een inkomen op bijstandsniveau heeft, krijgt hij daar bovenop nog € 37 voor de Individuele inkomenstoelage. Bij een langdurig minimuminkomen ontvangt hij € 260 als gemeentelijke bijdrage.

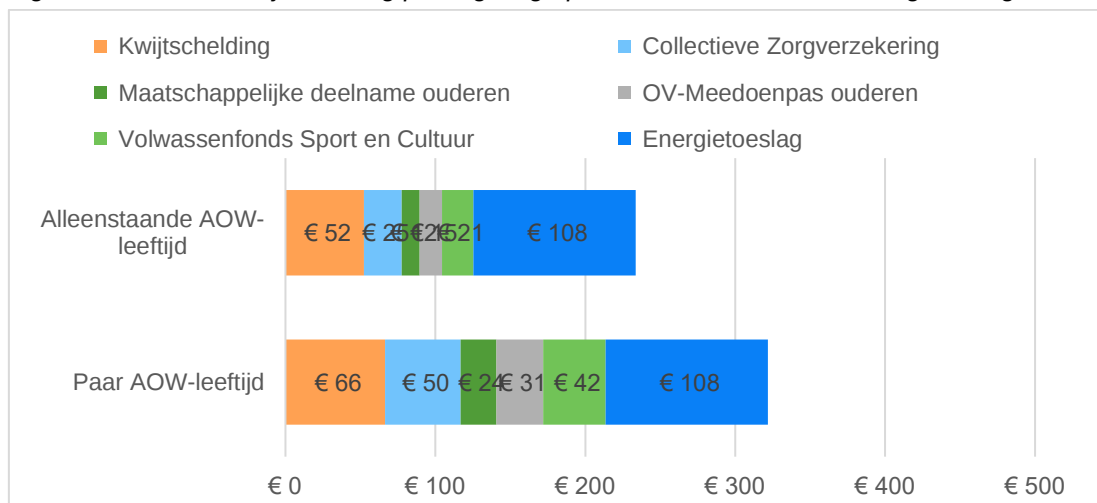
Figuur 4.2.1. Maandelijks bedrag per regeling op 100% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd zonder kinderen

Figuur 4.2.2. Maandelijks bedrag per regeling op 100% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd met 2 kinderen

Figuur 4.2.3. Maandelijks bedrag per regeling op 100% Wsm, minima AOW-gerechtigd

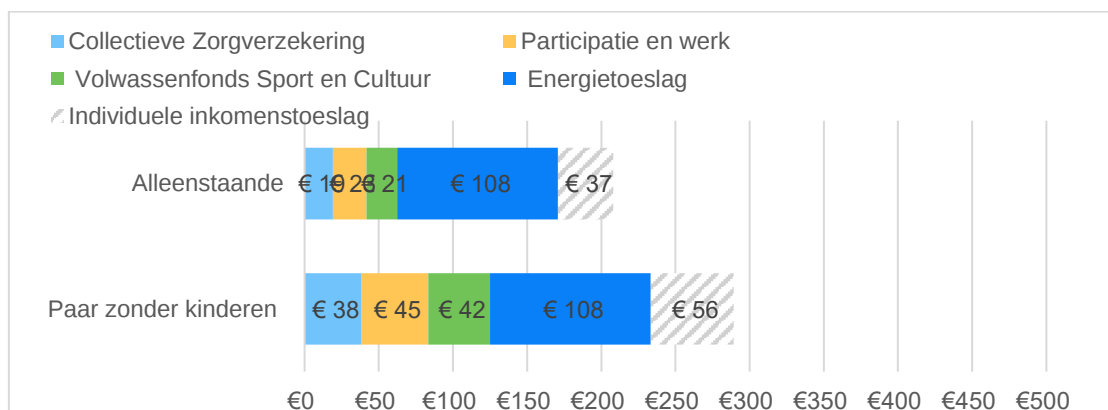

4.2.2. Opbouw maximale gemeentelijke bijdrage per maand op 110% Wsm

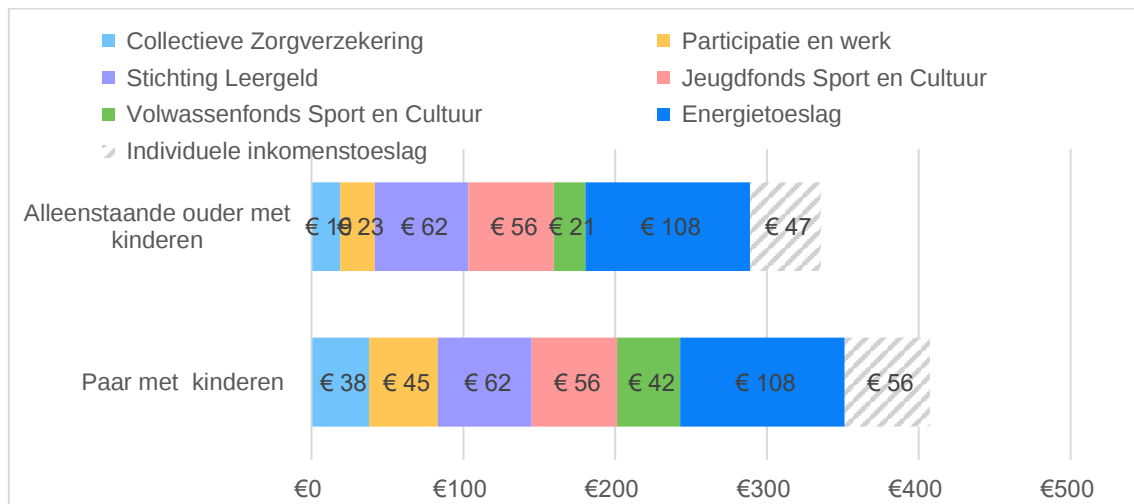
Bij een inkomen hoger dan 100 procent Wsm vervalt het recht op de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen in de gemeente Krimpenerwaard. Er vervallen geen (extra) regelingen bij een inkomen hoger dan 110 procent Wsm. Bij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm vervalt de individuele inkomenstoelage bij langdurige minima, de collectieve zorgverzekering, de regeling voor maatschappelijke deelname voor ouderen, de OV-Meedoenpas, de regeling voor participatie en werk, het Jeugd- en volwassenfonds Sport en Cultuur en de energietoelage. Boven een inkomen van 130 procent Wsm kunnen huishoudens geen aanspraak meer maken op Stichting Leergeld. In onderstaande grafieken wordt de opbouw van de (maximale) gemeentelijke bijdrage bij een inkomen van 110 procent Wsm per huishouden beschreven: dit is een interessante vergelijking met een inkomen van 100 procent Wsm omdat individuen tussen deze situaties gaan werken.

Als voorbeeld: een paar met twee kinderen (8 en 13 jaar) met een inkomen van 110 procent Wsm ontvangt maandelijks (maximaal) € 38 voor de collectieve zorgverzekering, € 45 voor de regeling participatie en werk, € 62 voor Stichting Leergeld, € 56 voor het Jeugdfonds Sport & Cultuur, € 42 voor het volwassenfonds Sport en Cultuur en € 108 als eenmalige energietoelage. In totaal ontvangen zij € 351 per maand vanuit de gemeentelijke regelingen. Dit is in totaal € 75 minder aan gemeentelijke regelingen dan wanneer zij een inkomen hebben op bijstandsniveau. Bij een langdurig minimuminkomen ontvangen zij, door de individuele inkomenstoelage, € 407 als gemeentelijke bijdrage.

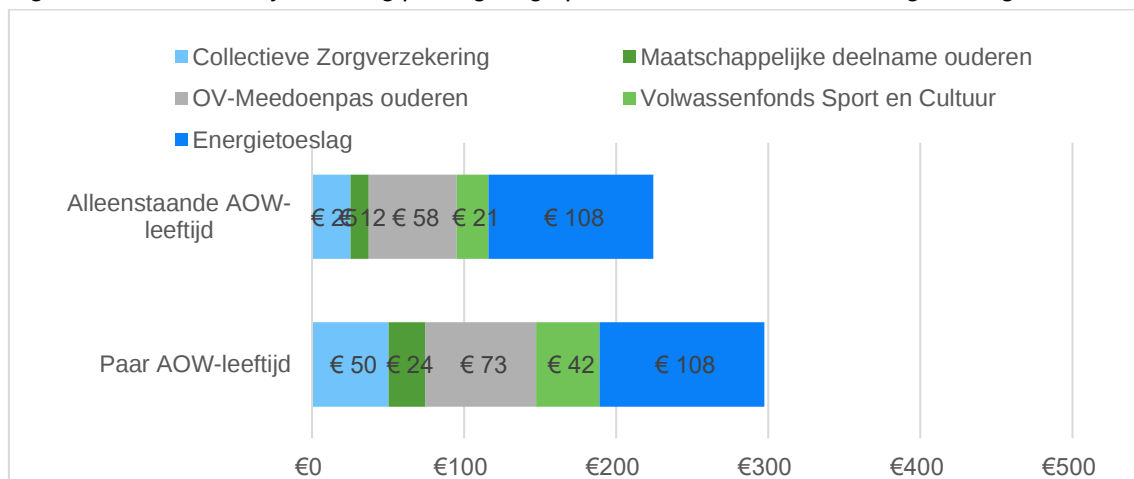
Figuur 4.2.4. Maandelijks bedrag per regeling op 110% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd zonder kinderen

Figuur 4.2.5. Maandelijks bedrag per regeling op 110% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd met 2 kinderen

Figuur 4.2.6. Maandelijks bedrag per regeling op 110% Wsm, minima AOW-gerechtigd

4.3. Het maandelijks vrij te besteden budget verschilt per huishoudtype

Alle minimahuishoudens houden door de gemeentelijke regelingen (meer) geld over voor het doen van vrije bestedingen (bedoeld voor sociale participatie). Dit is het geld dat maandelijks overblijft na aftrek van alle vaste lasten, huishoudelijke uitgaven en reserveringsuitgaven. Per huishoudtype en inkomen verschilt het bedrag dat overblijft voor vrije bestedingen aanzienlijk. Het budget dat huishoudens nodig hebben voor, of zullen uitgeven aan vrije bestedingen verschilt ook per huishoudtype. Een paar met kinderen zal daar meer aan (willen) uitgeven dan een alleenstaande. In bijlage 3 staat per huishoudtype het normbudget voor vrije bestedingen. Uiteraard zal iemand die nauwelijks geld meer over heeft, dat niet per se daaraan besteden. Dit normbedrag is afkomstig van het Nibud.

In onderstaande figuren staat per huishoudtype het budget dat zij overhouden voor vrije besteding weergegeven, opgesplitst in wat zij zonder de gemeentelijke regelingen zouden overhouden en wat de gemeentelijke regelingen toevoegen aan het vrij besteedbaar budget. De meeste huishoudtypen houden bij ieder hoger inkomen ook telkens een groter bedrag over voor het doen van vrije bestedingen.

Duiding vrij besteedbaar budget

Het vrij besteedbaar budget is bedoeld voor sociale participatie (een krant, abonnement, dagje uit, op bezoek gaan et cetera). Dat huishoudens in de plus staan betekent niet direct dat huishoudens ook voldoende kunnen participeren. Een alleenstaande heeft volgens het Nibud € 100 nodig voor minimale sociale participatie (zie bijlage 3). In Figuur 4.3.1 is te zien dat er op bijstandsniveau zonder de gemeentelijke bijdragen geen ruimte is in het budget. Indien hij gebruik maakt van alle regelingen is er ($€ -3 + € 223 =$) € 220 beschikbaar voor vrije bestedingen. Een alleenstaande heeft dan voldoende budget voor sociale participatie.

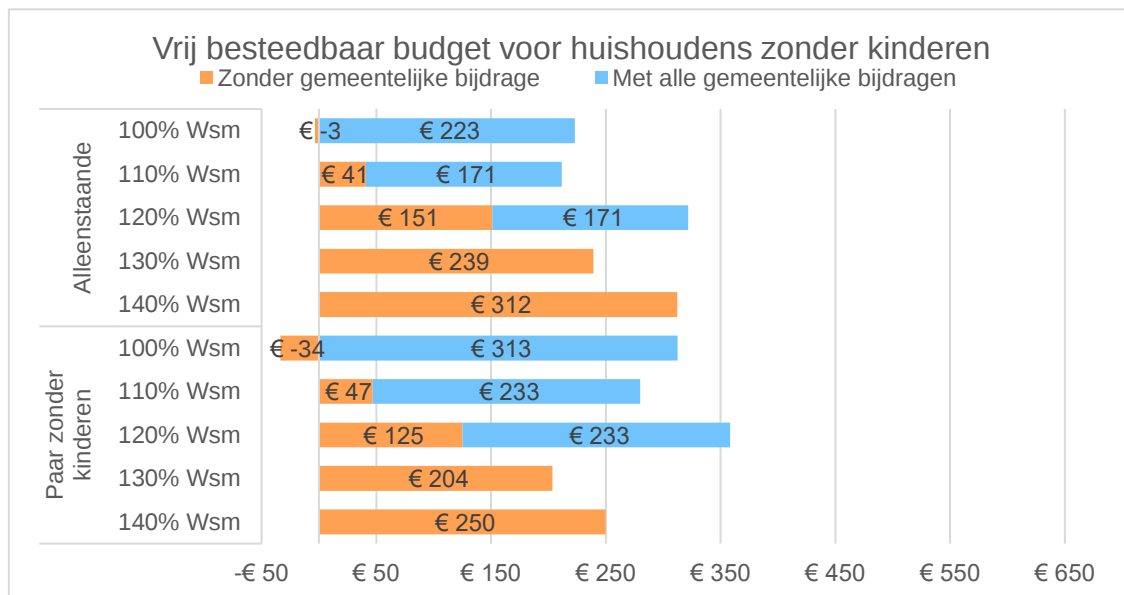
Bij paren met twee kinderen (8 en 13 jaar) is dit plaatje vergelijkbaar: zij hebben € 266 per maand nodig voor minimale sociale participatie, en hebben € 429 beschikbaar op bijstandsniveau. In dit geval is er voldoende budget voor vrije bestedingen, waardoor er ook voldoende budget is om sociaal te participeren als gezin. Zie bijlage 3 voor een overzicht van de overige huishoudens.

4.3.2. Minima zonder kinderen

Huishoudens zonder kinderen hebben, mits zij gebruik maken van alle regelingen, voldoende budget voor sociale participatie. Alleenstaanden hebben daar namelijk € 100 per maand voor nodig, paren zonder kinderen hebben er € 160 voor nodig. Alleenstaanden zijn afhankelijk van de gemeentelijk bijdragen voor sociale participatie bij een inkomen van 100 en 110 procent Wsm. Paren zonder kinderen zijn tot en met een inkomen van 120 procent Wsm afhankelijk van gemeentelijke bijdragen om sociaal te participeren. Naarmate het inkomen stijgt wordt de afhankelijkheid steeds minder groot. Het eigen budget voor eventuele vrije bestedingen neemt geleidelijk toe, terwijl de gemeentelijke bijdragen afnemen. Van de huishoudens zonder kinderen hebben alleenstaanden het vaakst het grootste budget voor vrije bestedingen.

Huishoudens zonder kinderen hebben te maken met zowel een stijging als een daling van het vrij besteedbaar budget. Het vrij besteedbaar budget is tussen 100 en 110 procent Wsm gedaald. Dit komt onder anderen door het wegvallen van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen. Bij 120 procent Wsm is er weer meer budget om vrij te besteden. Echter vervalt het recht op de gemeentelijke regelingen bij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm, wat impact heeft op het vrij besteedbaar budget. Dit is namelijk lager dan bij een inkomen tot 120 procent Wsm. De stijging van het inkomen kan het wegvallen van de gemeentelijke regelingen en een daling van de landelijke toeslagen niet volledig compenseren.

Figuur 4.3.1. Maandelijks vrij besteedbaar budget huishoudens zonder kinderen, niet-AOW

4.3.3. Minima met kinderen

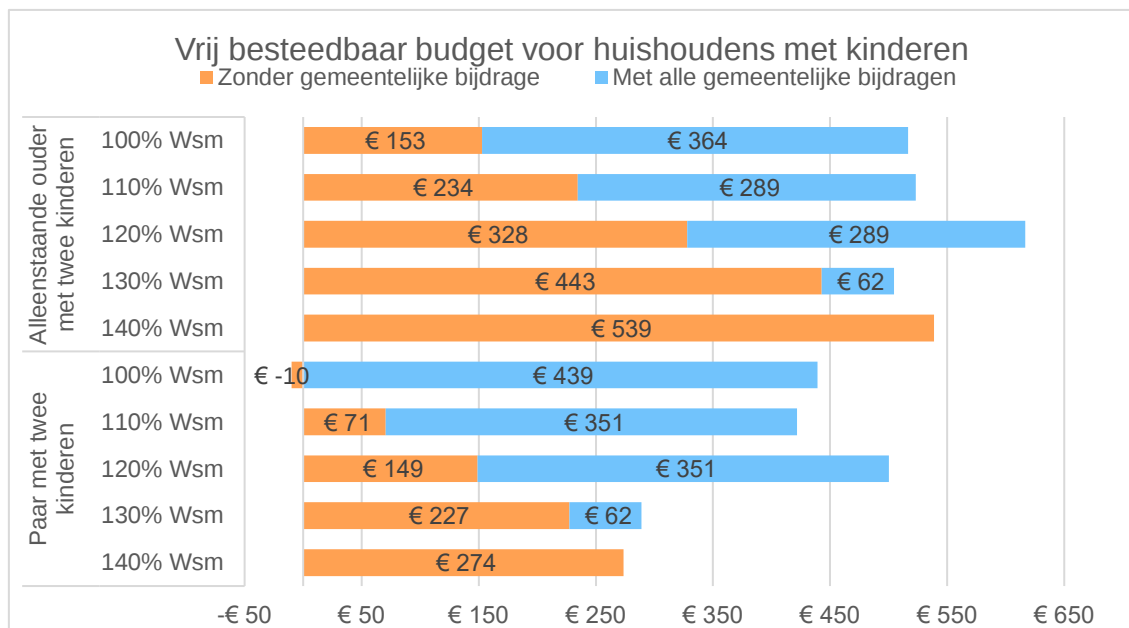
Alleenstaande ouders hebben op ieder inkomensniveau meer budget over voor het doen van vrije bestedingen dan paren met kinderen. Alleenstaande ouders hebben langer recht op hetzelfde bedrag aan landelijke toeslagen en ontvangen aanzienlijk een hoger bedrag voor het kingebonden budget dan paren met kinderen.

Huishoudens met kinderen hebben bij alle inkomens voldoende budget voor sociale participatie, wanneer zij gebruik maken van alle regelingen. Alleenstaande ouders zijn alleen in de bijstand afhankelijk van de gemeentelijke bijdragen om sociaal te participeren. Alleenstaande ouders hebben een bedrag van € 205 per maand nodig om te kunnen participeren. Wanneer zij geen gebruikmaken van de gemeentelijke regelingen, dan houden zij per maand een vrij besteedbaar budget van € 153 per maand over. Zij zijn dus afhankelijk van de gemeentelijke regelingen. Paren met kinderen zijn tot en met een inkomen van 130 procent Wsm afhankelijk van gemeentelijke bijdrages om voldoende budget te hebben voor vrije bestedingen. Zij hebben namelijk een vrij besteedbaar budget nodig van € 266 per maand. Paren met kinderen zijn vanaf een inkomen van 130 procent Wsm niet afhankelijk van gemeentelijke regelingen.

Alleenstaande ouders gaan er bij ieder hoger inkomensniveau tot en met 120 procent Wsm meer op vooruit in vrij besteedbaar budget. Bij een inkomen van 130 procent Wsm is een terugval in het budget voor vrije bestedingen merkbaar. Het budget is bij een inkomen van 140 procent Wsm weer hoger, maar nog niet zo hoog als het vrij besteedbare budget bij een inkomen van 120 procent Wsm. Het wegvallen van veel regelingen maakt dat deze gezinnen er in vrij besteedbaar budget op achteruit gaan.

Hetzelfde is op te merken bij paren met kinderen. Daarbij komt dat de landelijke vergoedingen relatief snel afnemen bij een hoger inkomensniveau. Voor paren met kinderen is er al een terugval in vrij besteedbaar budget op te merken bij een inkomen van 110 procent Wsm. Verder daalt het budget voor vrije bestedingen bij een inkomen van 130 en 140 procent Wsm tot onder het budget van gezinnen in de bijstand. Zo heeft een paar met kinderen bij een inkomen van 140 procent, € 274 over voor vrije bestedingen. Eenzelfde gezin in de bijstand heeft een budget van € 429. Voor vrije bestedingen wordt € 266 gerekend. Dat betekent dat een gezin met een inkomen van 140 procent Wsm € 8 overhoudt, terwijl dit voor eenzelfde gezin in de bijstand € 163 is.

Figuur 4.3.2. Maandelijks vrij besteedbaar budget huishoudens met kinderen, niet-AOW

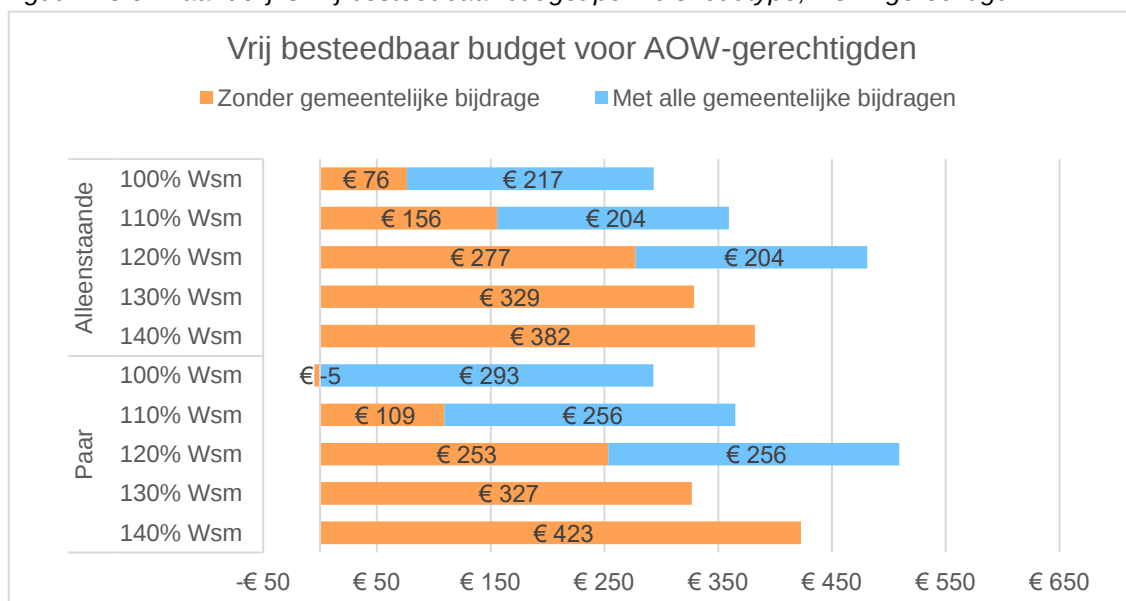

4.3.4. AOW'ers

AOW'ers hebben voldoende budget om sociaal te participeren, wanneer zij gebruik maken van alle gemeentelijke regelingen. Alleenstaande AOW'ers met een inkomen van 100 procent Wsm en AOW-paren met een inkomen van 100 en 110 procent Wsm zijn afhankelijk van de gemeenteregelingen voor sociale participatie. Zonder de gemeentebijdragen hebben zij namelijk niet voldoende budget voor vrije bestedingen.

Alleenstaanden en paren met een AOW-gerechtigde leeftijd hebben bij een hoger inkomen (tot 120 procent Wsm) steeds een groter vrij besteedbaar budget. Met het wegvallen van de gemeentelijke bijdragen bij 130 Wsm, is het vrij besteedbaar budget van AOW'ers met een inkomen van 130 en 140 procent Wsm lager dan bij AOW'ers met een inkomen van 120 procent Wsm.

Figuur 4.3.3. Maandelijks vrij besteedbaar budget per huishoudtype, AOW-gerechtigd

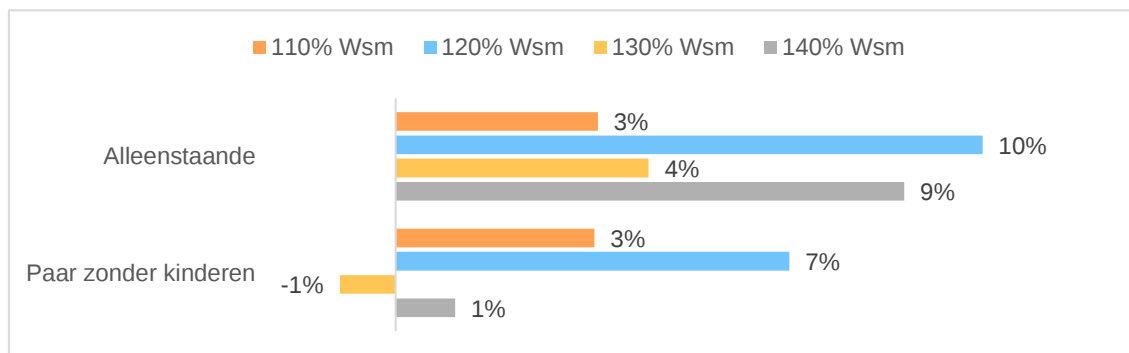
4.4. Werken vanuit de bijstand loont meestal

Een hoger inkomen leidt in sommige gevallen in de gemeente Krimpenerwaard in veel gevallen tot een hoger totaal inkomen dan in de bijstand. Echter, voor de meeste huishoudens nemen de bijdragen van het Rijk en de gemeente af wanneer het inkomen stijgt. Dit zorgt ervoor dat het totaal inkomen van een huishouden niet altijd evenredig aan het loon stijgt. Hieronder geven we de inkomensvoortgang bij werkaanvaarding vanuit de bijstand tot een inkomen van maximaal 140 procent Wsm weer per huishoudtype. Daarna leggen we de inkomensvoortgang per inkomensniveau uit aan de hand van twee casussen. In bijlage 2 worden al deze inkomens per huishoudtype uitgesplitst naar inkomenssoort waarmee visueel wordt weergegeven waarom het totaal inkomen stijgt of daalt.

4.4.2. Huishoudens zonder kinderen ervaren een demping in het inkomen bij 130 procent Wsm

Alleenstaanden gaan er bij ieder hoger inkomen (tot 140 procent Wsm) op vooruit ten opzichte van de bijstand. Bij een inkomen tot 130 procent Wsm is er een terugval in het totaal inkomen. Dit komt door het wegvallen van de gemeentelijke regelingen. Bij een inkomen tot 140 procent Wsm is er weer een stijging en is het totaal inkomen 9 procent (€ 146) hoger dan in de bijstandssituatie. Voor paren zonder kinderen is er een stijging van het totaal inkomen tot 120 procent Wsm. Bij een inkomen van 130 procent Wsm is sprake van een inkomensachteruitgang ten opzichte van de bijstand. Een daling van de landelijke toeslagen en het wegvallen van de gemeentelijke regelingen zorgt er voor dat het totaal inkomen bij een inkomen van 130 procent Wsm 1 procent lager is dan in de bijstandssituatie. Dit is € 22 lager dan in de bijstandssituatie. De groei van 1 procent die zichtbaar is bij paren met een inkomen van 140 procent gaat slechts om € 24 euro meer ten opzichte van de bijstandssituatie.

Figuur 4.4.1. Inkomensvoortgang t.o.v. 100% Wsm bij werkaanvaarding, huishoudens zonder kinderen

Tabel 4.4.1 Inkomensvoortgang bij werkaanvaarding, huishoudens zonder kinderen

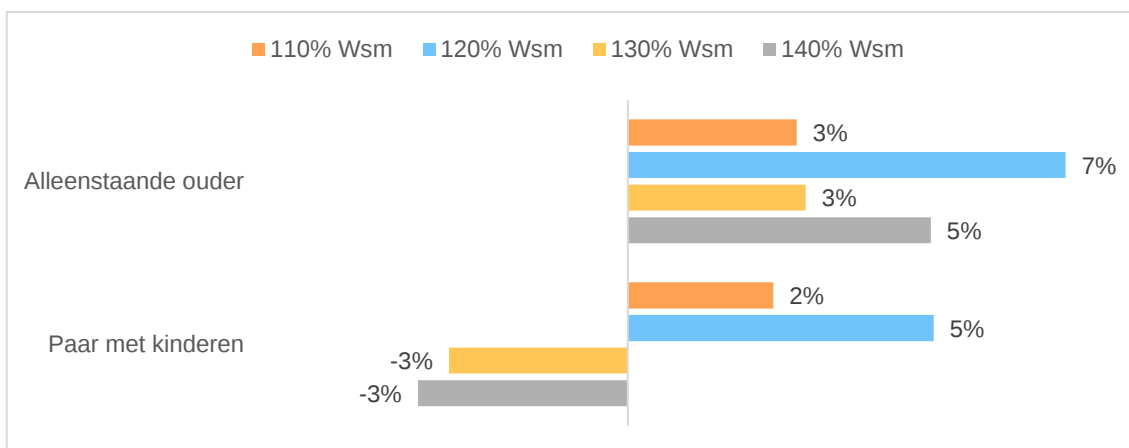
Huishoudtype	Netto inkomen incl. VT	Bijdrage Rijk	Bijdrage gemeente	Totaal inkomen	Verschil tov 100% Wsm (€)	Verschil tov 100% Wsm (%)
Alleenstaande						
100% Wsm	1.102	383	223	1.708		
110% Wsm	1.212	383	171	1.766	58	3%
120% Wsm	1.322	383	171	1.876	168	10%
130% Wsm	1.432	348	0	1.780	72	4%
140% Wsm	1.543	311	0	1.854	146	9%
Paar zonder kinderen						
100% Wsm	1.574	526	300	2.400		
110% Wsm	1.731	515	233	2.480	80	3%
120% Wsm	1.889	436	233	2.558	158	7%
130% Wsm	2.046	331	0	2.377	-22	-1%
140% Wsm	2.204	220	0	2.424	24	1%

4.4.3. Alleenstaande ouders gaan er op vooruit en paren met kinderen krijgen te maken met een terugval in het totaal inkomen

Alleenstaande ouders hebben bij een loon tussen 110 en 140 procent Wsm een hoger totaal inkomen dan in de bijstand. Voor alleenstaande ouders neemt de bijdrage vanuit het Rijk niet af bij een hoger loon, maar neemt zelfs toe vanwege de combinatiekorting. Door het wegvallen van de gemeentelijke regelingen is het totaal inkomen van een alleenstaande ouder bij een loon gelijk aan 130 procent Wsm wel lager dan het totaal inkomen bij een loon gelijk aan 120 procent Wsm en is het slechts € 3 hoger dan bij een loon gelijk aan 110 procent Wsm.

Bij paren met kinderen dalen de toeslagen van het Rijk als het huishoudinkomen stijgt. In combinatie met het vervallen van het recht op gemeentelijke regelingen is het totaal inkomen bij een loon van 130 en 140 procent Wsm lager dan bij een loon van 100 procent Wsm. De toename in loon kan de afname aan toeslagen en regelingen niet volledig compenseren.

Figuur 4.4.2. Inkomensvoortgang t.o.v. 100% Wsm bij werkaanvaarding, huishoudens met kinderen

Tabel 4.4.2. Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, huishoudens met kinderen

Huishoudtype	Netto inkomen incl. VT	Bijdrage Rijk	Bijdrage gemeente	Totaal inkomen	Vershil tov 100% Wsm (€)	Vershil tov 100% Wsm (%)
Alleenstaande ouder met twee kinderen						
100% Wsm	1.102	1133	364	2.598		
110% Wsm	1.212	1170	289	2.671	73	3%
120% Wsm	1.322	1175	289	2.786	188	7%
130% Wsm	1.432	1181	62	2.675	76	3%
140% Wsm	1.543	1186	0	2.729	130	5%
Paar met twee kinderen						
100% Wsm	1.574	960	426	2.960		
110% Wsm	1.731	949	351	3.031	71	2%
120% Wsm	1.889	870	351	3.110	150	5%
130% Wsm	2.046	765	62	2.873	-87	-3%
140% Wsm	2.204	654	0	2.857	-103	-3%

Voorbeeldcasussen inkomensvoortgang bij werkaanvaarding**Voorbeeldcasus: alleenstaande**

Jan is alleenstaand en krijgt een bijstandsuitkering, wat neerkomt op een netto-inkomen van € 1.102 per maand (dit is inclusief vakantietoeslag). Hij heeft maandelijks recht op € 383 aan toeslagen van het Rijk. Voor Jan bestaat dit uit huurtoeslag en zorgtoeslag. Tot slot kan Jan rekenen op een financiële bijdrage vanuit de gemeente van € 223 per maand. Dit bestaat uit de kwijtschelding voor gemeentelijke belastingen, de korting op de collectieve zorgverzekering, de regeling participatie en werk, volwassenfonds Sport en Cultuur en de energietoeslag. In totaal heeft Jan een inkomen van € 1.708 per maand.

Als Jan werk krijgt tegen een inkomen van 110 procent Wsm, dan stijgt zijn netto-inkomen naar € 1.212 per maand. Hij houdt recht op huurtoeslag en zorgtoeslag en deze bedragen blijven onveranderd, dus € 383 per maand. Het recht op minimaregelingen komt deels te vervallen. Jan heeft nog recht op de korting op de collectieve zorgverzekering, de regeling participatie en werk, volwassenfonds Sport en Cultuur en de energietoeslag. De gemeentelijke bijdragen zijn nu € 171 per maand. Hij kan geen kwijtschelding meer aanvragen. Bij een inkomen van 110 procent Wsm is het totaal inkomen van Jan € 1.766. Dit is een stijging van € 58 (3 procent) ten opzichte van zijn totaal inkomen bij een bijstandsuitkering.

Wanneer Jan tegen een inkomen van 120 procent Wsm gaat werken, stijgt zijn netto-inkomen naar € 1.322 per maand. De bijdrage van het Rijk blijft € 383. Er vervallen voor Jan geen rechten op de minimaregelingen, de gemeentelijke bijdragen blijven € 171 per maand. Het totale inkomen van Jan is € 1.876 per maand, € 168 (10 procent) meer dan wanneer Jan een bijstandsuitkering heeft.

Als Jan gaat werken tegen een inkomen van 130 procent Wsm dan stijgt zijn netto-inkomen naar € 1.432 per maand. De bijdragen van het Rijk zijn gedaald naar € 348 per maand. Jan ontvangt minder huurtoeslag, zijn zorgtoeslag blijft gelijk. Jan heeft geen recht meer op de gemeentelijke bijdragen. Het totale inkomen van Jan is nu € 1.780 per maand, dit is € 72 (4 procent) meer dan toen hij een bijstandsuitkering had.

Wanneer Jan gaat werken tegen een inkomen van 140 procent Wsm, stijgt zijn netto inkomen naar € 1.543 per maand. De bijdragen van het Rijk zijn gedaald naar € 311 per maand. De huurtoeslag is opnieuw gedaald. Het totale inkomen van Jan is nu € 1.854 per maand, dit is € 146 (9 procent) meer dan toen hij een bijstandsuitkering had.

Voorbeeldcasus: paar met kinderen

Robin en Max hebben twee kinderen 8 en 13 jaar oud en krijgen een bijstandsuitkering, wat neerkomt op een netto-inkomen van € 1.574 per maand (dit is inclusief vakantietoeslag). Zij hebben maandelijks recht op € 960 aan toeslagen van het Rijk. Voor het gezin bestaat dit uit huurtoeslag, zorgtoeslag, kinderbijslag en kindgebonden budget. Tot slot kunnen Robin en Max rekenen op een financiële bijdrage vanuit de gemeente van € 439 per maand. Dit bestaat uit kwietschelding van gemeentelijke belastingen, de korting op de collectieve zorgverzekering, die regeling participatie en werk, Volwassenfonds Sport en Cultuur en de energietoeslag. Voor hun kinderen maken zij nog aanspraak op Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport en Cultuur. In totaal hebben Robin en Max een inkomen van € 2.960 per maand.

Als Robin of Max werk krijgt tegen een inkomen van 110 procent Wsm, dan stijgt hun netto-inkomen naar € 1.731 per maand. Zij houden recht op de toeslagen van het Rijk, maar deze bedragen zijn nu iets lager, en zijn nu in totaal € 949. Ze kunnen geen kwietschelding meer aanvragen, maar houden wel recht op de andere gemeentelijke regelingen. De gemeentelijke bijdragen zijn dan € 351 per maand. Het totaal inkomen van Robin en Max is bij een inkomen van 110 procent Wsm € 3.031. Dit is een stijging van € 71 (2 procent) ten opzichte van hun totaal inkomen bij een bijstandsuitkering.

Wanneer Robin of Max tegen een loon van 120 procent Wsm gaat werken, stijgt hun netto-inkomen naar € 1.889 per maand. De bijdrage van het Rijk neemt iets verder af, en is nu € 870. Het gezin heeft nog steeds recht op dezelfde gemeentelijke bijdragen, dit bedrag blijft dus € 351 per maand. Het totale inkomen van het gezin is dan € 3.110 per maand. Dit is € 150 (5 procent) meer dan wanneer zij een bijstandsuitkering hebben.

Als Robin of Max gaat werken tegen een inkomen van 130 procent Wsm dan stijgt hun netto-inkomen naar € 2.046 per maand. De bijdragen van het Rijk dalen verder naar € 765 per maand. Het recht op bijna alle gemeentelijke regelingen vervalt. Het gezin kan nu alleen nog aanspraak doen op Stichting Leergeld. Aan gemeentelijke bijdragen ontvangt het gezin nu € 62 per maand. Het totale inkomen van Robin en Max is nu € 2.873 per maand, dit is € 87 (3 procent) **minder** dan toen zij een bijstandsuitkering hadden.

Als Robin of Max tot slot gaat werken tegen een inkomen van 140 procent Wsm dan stijgt hun netto-inkomen naar € 2.204 per maand. De bijdragen van het Rijk dalen verder naar € 654 per maand. Het recht op Stichting Leergeld vervalt, het gezin kan nu geen aanspraak meer maken op de gemeentelijke regelingen. Het totale inkomen van Robin en Max is nu € 2.857 per maand, dit is € 103 **minder** dan toen zij een bijstandsuitkering hadden. Het gezin is er 3 procent op **achteruitgegaan** in vergelijking tot het bijstandsniveau.

5. Scenarioanalyse

In dit hoofdstuk worden drie verschillende scenario's geanalyseerd. De huidige situatie wordt geschetst, de scenario's met bijbehorende aannames.

1.1. Introductie

Volgt na de conceptbespreking

Bijlage 1. Overzicht minimaregelingen

Tabel B1.1 Gemeentelijke minimaregelingen in Krimpenerwaard

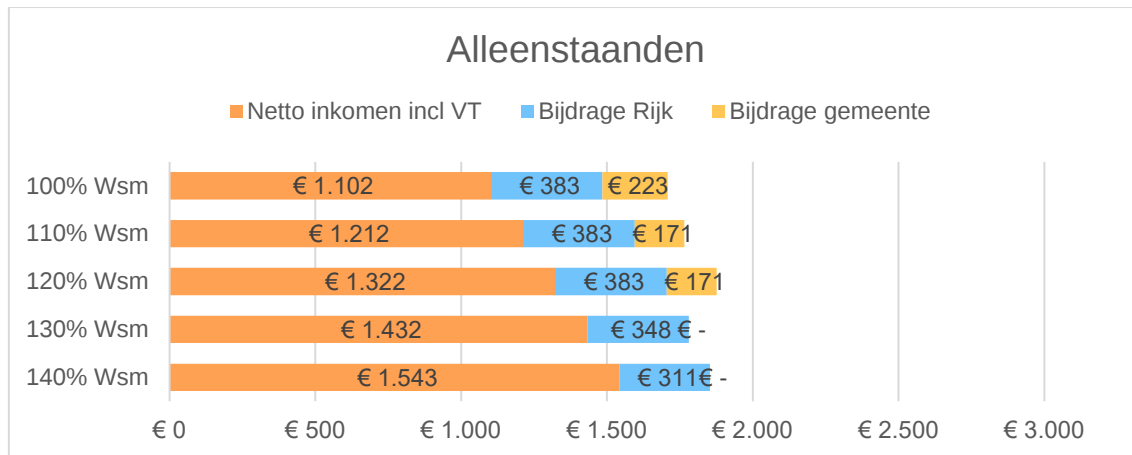
Soort regeling	Inkomensgrens t.o.v. Wsm	(Maximaal) bedrag
Individuele bijzondere bijstand	Tot 110% Wsm en draagkracht staffel t/m 150% Wsm	Individuele vergoedingen
Kwijtschelding gem. belastingen	Tot 100% Wsm	<u>Afvalstoffenheffing:</u> Vast deel: € 173,70 per woonruimte per jaar Variabel tarief: € 3 per storting ondergrondse container <u>Waterschapsbelasting:</u> Watersysteemheffing: € 109,80 per woonruimte per jaar <u>Rioolheffing:</u> Alleenstaande: € 192,40 per perceel per jaar Meerpersoons: € 256,60 per perceel per jaar <u>Wegenheffing:</u> € 46,61 per woonruimte per jaar
Individuele inkomens toeslag (incl. referteperiode)	Minimaal 3 jaar tot 120% Wsm	Alleenstaande: € 448 Alleenstaande ouder: € 559 Paar: € 672
Collectieve zorgverzekering	Tot 120%	<u>Keuze uit twee aanvullende pakketten:</u> VGZ, GemeentePakket Compact: € 136,42 i.p.v. € 155,40 per maand. De vergoeding is € 18,98 per maand. <u>Zorg en Zekerheid, AV-Gemeente Standaard:</u> € 141,89 i.p.v. € 167,10 per maand. De vergoeding is € 25,21 per maand.
Maatschappelijke deelname ouderen	Tot 120% Wsm	€ 144 per jaar voor ouderen met AOW-leeftijd
OV-Meedoenpas ouderen	Tot 120% Wsm	Gratis reizen voor ouderen met AOW-leeftijd. De vervoerskosten, die gebaseerd zijn op het NIBUD, worden kwijtgescholden voor de betreffende huishoudens.
Participatie en werk	Tot 120% Wsm	€ 272 per inwoner tussen de 21 jaar en de AOW-leeftijd per jaar
Stichting Leergeld	Tot 130% Wsm	€ 370 per kind tussen de 0 en 17 jaar per jaar
Jeugdfonds Sport en Cultuur	Tot 120% Wsm	<u>Sport:</u> € 225 per kind tussen de 0 en 18 jaar per jaar, of; <u>Cultuur:</u> € 450 per kind tussen de 0 en 18 jaar per jaar.

Soort regeling	Inkomensgrens t.o.v. Wsm	(Maximaal) bedrag
	Tot 130% Wsm	<u>Zwemles</u> : € 675 per kind voor 2 jaar
Volwassenfonds Sport en Cultuur	Tot 120% Wsm	€ 250 per jaar per volwassene vanaf 21 jaar
Energietoeslag	Tot 120% Wsm	€ 1.300 per jaar per huishouden
Individuele studietoeslag	Tot 120% Wsm	Student 18 jaar: € 151,40 per maand Student 19 jaar: € 181,67 per maand Student 20 jaar: € 242,23 per maand Student 21 jaar en ouder: € 302,79 per maand
Regeling meerkosten voor chronisch zieken	Tot 120% Wsm	€ 300 per jaar per persoon

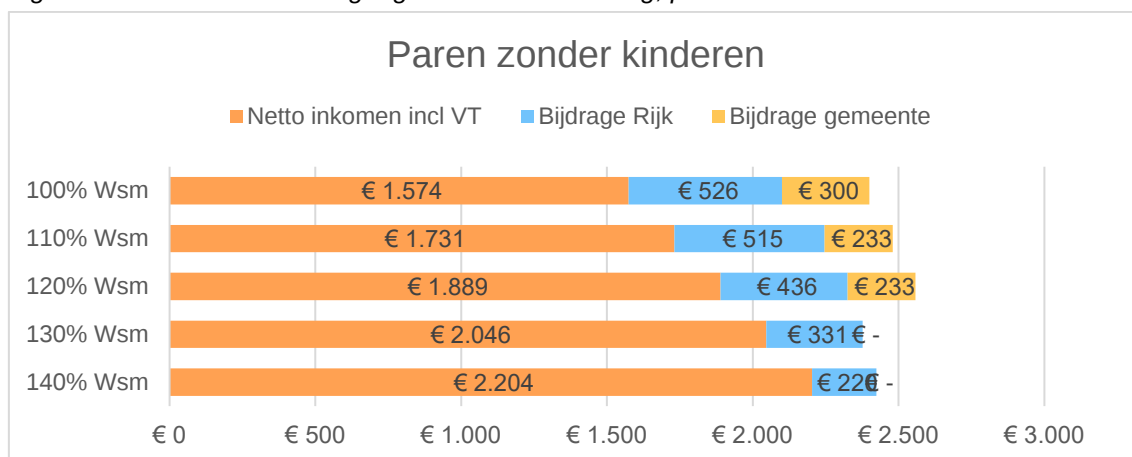
Bijlage 2. Opbouw totaal inkomen 100 tot 140% Wsm

In deze bijlage geven we de opbouw van het totaal inkomen weer.

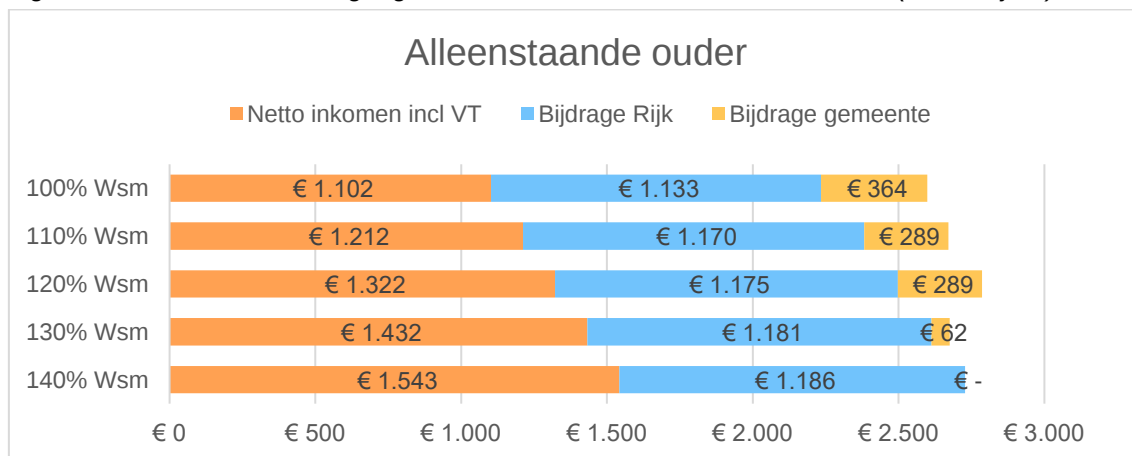
Figuur B2.1 Inkomensvoorrang na werkaanvaarding, alleenstaande niet AOW-gerechtigd

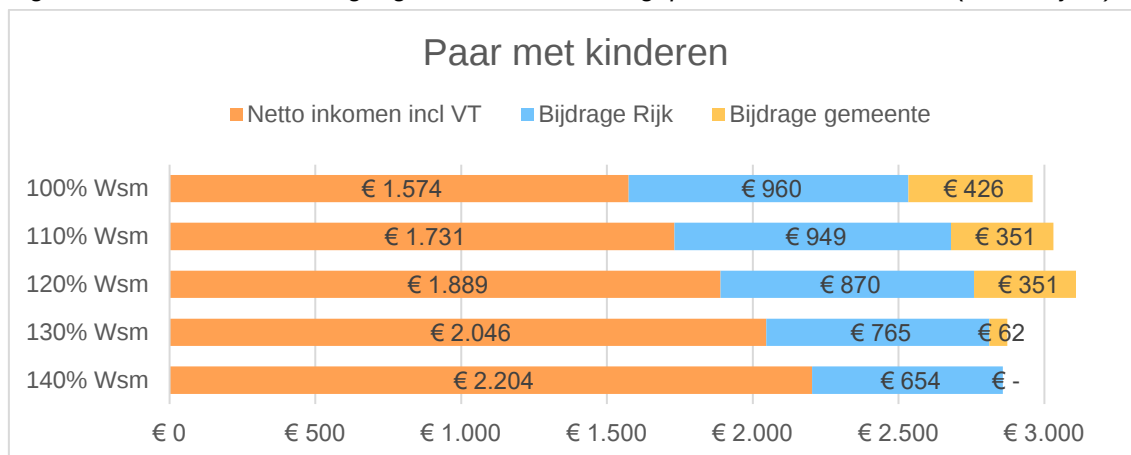

Figuur B2.2 Inkomensvoorrang na werkaanvaarding, paar zonder kinderen

Figuur B2.3 Inkomensvoorrang, alleenstaande ouder met twee kinderen (8 en 13 jaar)

Figuur B2.4 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, paar met twee kinderen (8 en 13 jaar)

Bijlage 3. Financieel maandoverzicht

In deze bijlage staat per huishoudtype het financieel maandoverzicht. De tabellen geven een overzicht van de maandelijkse inkomsten en uitgaven, bij gebruikmaking van alle landelijke en lokale regelingen. De bedragen die horen bij de huishoudelijke uitgaven en reserveringsuitgaven zijn afkomstig van het Nibud.

Tabel B3.1 Alleenstaande zonder kinderen, niet AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl. VT	1.102	1.212	1.322	1.432	1.543	1.102
Bijdragen Rijk						
Huurtoeslag	272	272	272	237	200	272
Zorgtoeslag	111	111	111	111	111	111
Combinatiekorting	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
Totaal bijdragen Rijk	383	383	383	348	311	383
Totaal inkomsten	1.485	1.595	1.705	1.780	1.854	1.485
Uitgaven						
Huur	547	547	547	547	547	547
Gas, water, elektra	194	194	194	194	194	194
Telefoon, internet en televisie	71	71	71	71	71	71
Gemeentelijke heffingen	57	57	57	57	57	57
(collectieve) zorgverzekering	155	155	155	142	142	155
Overige verzekeringen	24	24	24	24	24	24
Onderwijs	0	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0	0
Vervoer	17	17	17	17	17	17
Reserveringsuitgaven	183	183	183	183	183	183
Huishoudelijke uitgaven	240	240	240	240	240	240
Werkgerelateerde uitgaven	0	66	66	66	66	0
Totaal uitgaven	1.488	1.554	1.554	1.541	1.541	1.488
Budget exclusief regelingen gemeente	-3	41	151	239	312	-3
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	52	0	0	0	0	52
Korting collectieve zorgverzekering	19	19	19	0	0	19
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	0	37
Maatschappelijke deelname ouderen	0	0	0	0	0	0
OV-Meedoenpas ouderen	0	0	0	0	0	0
Participatie en werk	23	23	23	0	0	23
Stichting Leergeld	0	0	0	0	0	0
Jeugdfonds Sport en Cultuur	0	0	0	0	0	0
Volwassenfonds Sport en Cultuur	21	21	21	0	0	21
Energietoeslag	108	108	108	0	0	108
Totaal regelingen gemeente	223	171	171	0	0	260
Budget inclusief regelingen gemeente	220	212	322	239	312	257
Vrije bestedingen	100	100	100	100	100	100
Restant	120	112	222	139	212	157

Tabel B3.2 Paar, niet AOW-gerechtigd, geen kinderen

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl. VT	1.574	1.731	1.889	2.046	2.204	1.574
Bijdragen Rijk						
Huurtoeslag	314	308	259	191	117	314
Zorgtoeslag	212	207	177	140	103	212
Combinatiekorting	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
Totaal bijdragen Rijk	526	515	436	331	220	526
Totaal inkomsten	2.100	2.246	2.325	2.377	2.424	2.100
Uitgaven						
Huur	611	611	611	611	611	611
Gas, water, elektra	261	261	261	261	261	261
Telefoon, internet en televisie	83	83	83	83	83	83
Gemeentelijke heffingen	79	79	79	79	79	79
(collectieve) zorgverzekering	311	311	311	285	285	311
Overige verzekeringen	35	35	35	35	35	35
Onderwijs	0	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0	0
Vervoer	35	35	35	35	35	35
Reserveringsuitgaven	284	284	284	284	284	284
Huishoudelijke uitgaven	435	435	435	435	435	435
Werkgerelateerde uitgaven	0	66	66	66	66	0
Totaal uitgaven	2.134	2.200	2.200	2.174	2.174	2.134
Budget exclusief regelingen gemeente	-34	47	125	204	250	-34
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	79	0	0	0	0	79
Korting collectieve zorgverzekering	38	38	38	0	0	38
Individuele inkomenstoelage	0	0	0	0	0	56
Maatschappelijke deelname ouderen	0	0	0	0	0	0
OV-Meedoenpas ouderen	0	0	0	0	0	0
Participatie en werk	45	45	45	0	0	45
Stichting Leergeld	0	0	0	0	0	0
Jeugdfonds Sport en Cultuur	0	0	0	0	0	0
Volwassenfonds Sport en Cultuur	42	42	42	0	0	42
Energietoelage	108	108	108	0	0	108
Totaal regelingen gemeente	313	233	233	0	0	369
Budget inclusief regelingen gemeente	279	280	358	204	250	335
Vrije bestedingen	160	160	160	160	160	160
Restant	119	120	198	44	90	175

Tabel B3.3 Alleenstaande ouder, niet AOW-gerechtigd, met 2 kinderen (8 en 13 jaar)¹⁷

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl. VT	1.102	1.212	1.322	1.432	1.543	1.102
Bijdragen Rijk						
Huurtoeslag	314	314	314	314	314	314
Zorgtoeslag	111	111	111	111	111	111
Combinatiekorting	0	38	43	48	53	0
Kinderbijslag	220	220	220	220	220	220
Kindgebonden budget	488	488	488	488	488	488
Totaal bijdragen Rijk	1.133	1.170	1.175	1.181	1.186	1.133
Totaal inkomsten	2.234	2.382	2.498	2.613	2.729	2.234
Uitgaven						
Huur	611	611	611	611	611	611
Gas, water, elektra	309	309	309	309	309	309
Telefoon, internet en televisie	83	83	83	83	83	83
Gemeentelijke heffingen	88	88	88	88	88	88
(collectieve) zorgverzekering	155	155	155	142	142	155
Overige verzekeringen	26	26	26	26	26	26
Onderwijs	53	53	53	53	53	53
Kosten BSO	0	0	22	35	55	0
Vervoer	40	40	40	40	40	40
Reserveringsuitgaven	271	271	271	271	271	271
Huishoudelijke uitgaven	446	446	446	446	446	446
Werkgerelateerde uitgaven	0	66	66	66	66	0
Totaal uitgaven	2.082	2.148	2.170	2.170	2.190	2.082
Budget exclusief regelingen gemeente	153	234	328	443	539	153
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	75	0	0	0	0	75
Korting collectieve zorgverzekering	19	19	19	0	0	19
Individuele inkomenstoelage	0	0	0	0	0	47
Maatschappelijke deelname ouderen	0	0	0	0	0	0
OV-Meedoenpas ouderen	0	0	0	0	0	0
Participatie en werk	23	23	23	0	0	23
Stichting Leergeld	62	62	62	62	0	62
Jeugdfonds Sport en Cultuur	56	56	56	0	0	56
Volwassenfonds Sport en Cultuur	21	21	21	0	0	21
Energietoelage	108	108	108	0	0	108
Totaal regelingen gemeente	364	289	289	62	0	410
Budget inclusief regelingen gemeente	517	523	617	504	539	563
Vrije bestedingen	205	205	205	205	205	205
Restant	312	318	412	299	334	358

¹⁷ Bij de kosten BSO is de tegemoetkoming kinderopvang al verrekend.

Tabel B3.4 Paar, niet AOW-gerechtigd, met 2 kinderen (8 en 13 jaar)

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl. VT	1.574	1.731	1.889	2.046	2.204	1.574
Bijdragen Rijk						
Huurtoeslag	314	308	259	191	117	314
Zorgtoeslag	212	207	177	140	103	212
Combinatiekorting	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	220	220	220	220	220	220
Kindgebonden budget	214	214	214	214	214	214
Totaal bijdragen Rijk	960	949	870	765	654	960
Totaal inkomsten	2.534	2.680	2.758	2.811	2.857	2.534
Uitgaven						
Huur	611	611	611	611	611	611
Gas, water, elektra	355,93	356	356	356	356	356
Telefoon, internet en televisie	107	107	107	107	107	107
Gemeentelijke heffingen	88	88	88	88	88	88
(collectieve) zorgverzekering	311	311	311	285	285	311
Overige verzekeringen	36	36	36	36	36	36
Onderwijs	53	53	53	53	53	53
Kosten BSO	0	0	0	0	0	0
Vervoer	57	57	57	57	57	57
Reserveringsuitgaven	369	369	369	369	369	369
Huishoudelijke uitgaven	556	556	556	556	556	556
Werkgerelateerde uitgaven	0	66	66	66	66	0
Totaal uitgaven	2.544	2.610	2.610	2.584	2.584	2.544
Budget exclusief regelingen gemeente	-10	71	149	227	274	-10
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	88	0	0	0	0	88
Korting collectieve zorgverzekering	38	38	38	0	0	38
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	0	56
Maatschappelijke deelname ouderen	0	0	0	0	0	0
OV-Meedoenpas ouderen	0	0	0	0	0	0
Participatie en werk	45	45	45	0	0	45
Stichting Leergeld	62	62	62	62	0	62
Jeugdfonds Sport en Cultuur	56	56	56	0	0	56
Volwassenfonds Sport en Cultuur	42	42	42	0	0	42
Energietoeslag	108	108	108	0	0	108
Totaal regelingen gemeente	439	351	351	62	0	495
Budget inclusief regelingen gemeente	429	422	500	289	274	485
Vrije bestedingen	266	266	266	266	266	266
Restant	163	156	234	23	8	219

Tabel B3.5 Alleenstaande, AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl. VT	1.226	1.348	1.471	1.593	1.716	1.226
Bijdragen Rijk						
Huurtoeslag	274	274	273	217	156	274
Zorgtoeslag	111	111	111	111	103	111
Combinatiekorting	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
Totaal bijdragen Rijk	385	385	384	328	259	385
Totaal inkomsten	1.611	1.733	1.855	1.921	1.975	1.611
Uitgaven						
Huur	547	547	547	547	547	547
Gas, water, elektra	241	241	241	241	241	241
Telefoon, internet en televisie	71	71	71	71	71	71
Gemeentelijke heffingen	57	57	57	57	57	57
(collectieve) zorgverzekering	167	167	167	182	182	167
Overige verzekeringen	14	14	14	14	14	14
Onderwijs	0	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0	0
Vervoer	15	58	58	58	58	15
Reserveringsuitgaven	185	185	185	185	185	185
Huishoudelijke uitgaven	238	238	238	238	238	238
Werkgerelateerde uitgaven	0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven	1.534	1.577	1.577	1.593	1.593	1.534
Budget exclusief regelingen gemeente	76	156	277	329	382	76
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	57	0	0	0	0	57
Korting collectieve zorgverzekering	25	25	25	0	0	25
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	0	0
Maatschappelijke deelname ouderen	12	12	12	0	0	12
OV-Meedoenpas ouderen	15	58	58	0	0	15
Participatie en werk	0	0	0	0	0	0
Stichting Leergeld	0	0	0	0	0	0
Jeugdfonds Sport en Cultuur	0	0	0	0	0	0
Volwassenfonds Sport en Cultuur	0	0	0	0	0	0
Energietoeslag	108	108	108	0	0	108
Totaal regelingen gemeente	217	204	204	0	0	217
Budget inclusief regelingen gemeente	293	359	481	329	382	293
Vrije bestedingen	100	100	100	100	100	100
Restant	193	259	381	229	282	193

Tabel B3.6 Paar, AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl. VT	1.660	1.826	1.992	2.158	2.325	1.660
Bijdragen Rijk						
Huurtoeslag	318	318	318	279	231	318
Zorgtoeslag	212	202	180	157	135	212
Combinatiekorting	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0	0
Totaal bijdragen Rijk	530	520	498	436	366	530
Totaal inkomsten	2.190	2.346	2.490	2.594	2.691	2.190
Uitgaven						
Huur	611	611	611	611	611	611
Gas, water, elektra	323	323	323	323	323	323
Telefoon, internet en televisie	83	83	83	83	83	83
Gemeentelijke heffingen	79	79	79	79	79	79
(collectieve) zorgverzekering	334	334	334	365	365	334
Overige verzekeringen	15	15	15	15	15	15
Onderwijs	0	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0	0
Vervoer	31	73	73	73	73	31
Reserveringsuitgaven	287	287	287	287	287	287
Huishoudelijke uitgaven	432	432	432	432	432	432
Werkgerelateerde uitgaven	0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven	2.195	2.237	2.237	2.268	2.268	2.195
Budget exclusief regelingen gemeente	-5	109	253	327	423	-5
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	79	0	0	0	0	79
Korting collectieve zorgverzekering	50	50	50	0	0	50
Individuele inkomenstoelage	0	0	0	0	0	0
Maatschappelijke deelname ouderen	24	24	24	0	0	24
OV-Meedoenpas ouderen	31	73	73	0	0	31
Participatie en werk	0	0	0	0	0	0
Stichting Leergeld	0	0	0	0	0	0
Jeugdfonds Sport en Cultuur	0	0	0	0	0	0
Volwassenfonds Sport en Cultuur	0	0	0	0	0	0
Energietoelage	108	108	108	0	0	108
Totaal regelingen gemeente	293	256	256	0	0	293
Budget inclusief regelingen gemeente	288	365	509	327	423	288
Vrije bestedingen	160	160	160	160	160	160
Restant	128	205	349	167	263	128